

BREVES DISPOSITIONES HOMILETICÆ,

In TEXTUS

SACRA REGIÀ MAJESTATE,

REGE NOSTRO CLEMENTISSIMO,

Quarto dici Penitentiali A:o M DCC XI. d. 25. Aug. destinatos.

Concio I.

PARASC. Psal. 27: 14. vid. expositio Fascic. Homilet. pag. 589.

ETEXTUS. Syr. 2: v. 6.

EXORD. Prov. 16: 20. vid. Fascic. pag. 534.

PROPOSITIO: Fiducia in DEUM, unice salutaria; ubi

I. *Fiducia radix: Trósti vppá Gudh / πίστις σου σωτηρία, crede ILLI, DOMINO v. 1, 3. Non est salutaria fiducia sine vera fide, Hebr. 11: 6, ubi per totum caput ostendit Apostolus, fiduciam ex fide esse: conf. Rom. 5: 2. Eph. 3: 12. vid. Fascic. pag. 308, & quæ hoc anno ad 1. Tim. 6: 17. *Ufus: De necessaria Doctrina Christiana notitia, ex Catechesi &c. haurienda: Sap. 15: 3.**

II. *Fiducia requisitum: ráttá tina wágar / εύθυνον, reſtifica: idem vocab. Joh. 1: 23. εύθυνον ἡνυ και διαν ος, Syr. 2: 2. Cor omnino dirigendum; ad DEUM, 1. Sam. 7: 3. Job. 11: 13. in vias EJUS, Prov. 23: 19. Jac. 6: 16. & 31: 21. Luc. 1: 79. h. e. secundum verbum EJUS, Psal. 119: 9. Syr. 9: 21. *Divina adjuvante gratia, Jer. 10: 23. 2. Theſſ. 3: 5. Uſus: Epanorthoticus, contra perverſas peccatorum vias, Psal. 119: 9. vid. die 3. exord. conc. 3. h. a. in illis nulla fiducia salutaria, Job. 8: 13, 14. Prov. 24: 21.**

III. *Fiducia: eſſentia: Hoppas vppá Honom: In eo enim vera fiducia conſiſtit, quod firmam in DEUM ſpem foveat, Psal. 113: 6. & 22: 6. & 56: 4, 5. Hof. 12: 6. &c. vid. Fascic. p. 455. & h. a. die 1. Conc. 3. ad Thren. 3: 21. ſeqq. *Uſus: contra diſſidentiam, Syr. 2: 14, 15. & impatientiam, Prov. 14: 17, 19.**

IV. *Fiducia: fruſtus: Sá warder Han tigh vthielſpandes / ανελθηſαι ος, recuperabit te, vel liberabit, juvabit; conf. Syr. 2: 11, 12. Uſurpatur ſæpe vocab. de ope humana, Act. 20: 35. ſed & de ope Divina, Luc. 1: 54. & in verſione Græca Psal. 118: 12. Eſt autem hoc Divinae miſericordiæ opus, pios e periculis & malis eripere, 2. Sam. 22: 49. 2. Chron. 32: 22. Psal. 87: 8. Eſa. 31: 5, & 37: 35. 2. Pet. 2: 5, 7, 9. &c. ideo in ſpe invocandus eſt, Psal. 34: 7. & 91: 14, 15. & 107: 13. & mandatis Ejus obediemus, Psal. 119: 153. *Uſus: Exhortatorius & Conſolatorius vid. Fascic. pag. 461. ſeqq. Concluſio ex Rom. 15: 13.**

Concio II.

PARASC. Psal. 119: 4, 5. Ubi (1.) *Confessio*: Tu praecepisti, &c. Loquitur de DEO v. 1, 2, 3. in tertia persona; versu autem 4. DEUM alloquitur in secunda, & sic per totum Psalmum hunc prolixissimum, excepto v. 115. Tu Domine, DEUS meus, Psal. 118: 28, 29. *praecepisti mandata tua ad custodiendum valde*: Non nostro arbitrio relicum est, si illa servare velimus, nec ne; sed praeceptorum Suorum scrutinium, memoriam, observationem, nobis mandavit DEUS, Deut. 6: 5; 6, 7, 17; & 11: 1. Psal. 50: 7. &c. (2.) *Votum*, v. 5. Datt 11. Heb. *utinam dirigantur*, (vel *stabiliantur*) *via mea ad custodiendam statuta tua*. David, memor imbecillitatis nostrae, suspirium versuum quarto subjungit; conf. Psal. 25: 4, 5. & 86: 11. & 139: 24. & 143: 10. Vocabulo *stiletiga* v. 4. respondet v. 5. *medh sult alsware*; conf. Psal. 108: 2. Sap. 1: 1. Syr. 18: 23. & 21: 13. Sic sponsonem populi Deut. 5: 27. excipit DEUS verbis textus nostri votivis, v. 29.

TEXTUS. Deut. 5: v. 29.

EXORD. Esa. 48: 18. Ubi (1.) Serium DEI desiderium: (2.) Benignum pacis & justitiae promissum; vid Fascic. Homilet. pag. 549.

PROPOSITIO: I. DEI desiderium. II. Desiderii finis.

I. *Ipsum desiderium*: Cujus, notand. (α) *Occasio*: post repetitam legem, Deut. 5: 6-21. refert Moses v. 24-27. responsum populi, ad montem Sinai prolatum, & in illo promissum obedientiae: *omnia — — audiemus & faciemus*; adprobavit id ipsum DEUS v. 28. additque votum v. 29. (β) *Vox votiva*, *Uch! thet thet.* *Sh — W* *Quis dubit*: h. e. *utinam*. Sic homines saepe votivè desiderium suum expriment, Num. 11: 29. Psal. 14: 7. & 55: 7. &c. sed & DEI nomine, iisdem vel similibus verbis, desiderium Ejus exprimitur; ut h. l. adde, praeter Esa. 48: 18. Deut. 32: 29. vid Fascic pag. 388. Psal. 81: 14. Luc. 19: 42. Homines id optant, quod ipsi vel efficere nequeunt, vel cujus eventum scire, illis non est datum: absit, ut illo sensu adhiberi cogitemus illa verba, cum sermo est de DEI desiderio; est namque omnipotens, Psal. 115: 3. & 135: 6. Eph. 3: 10. omniumque rerum eventus in luce omniscientiae Ejus notissimi sunt, Deut. 31: 21. Esa. 48: 3, 5. Act. 15: 18. Verum ejusmodi formulis DEUS Ipse utitur, etiam h. l. *tum* ut significet valde gratum Sibi fuisse obedientiae promissum, quo populus legem DEI excipit; conf. Mich. 6: 8. *tum*, ut ostendat Se non homines cogere, Psal. 32: 9. conf. Matth. 23: 37. placet namque Illi cultus promptus, Psal. 110: 3. quem in Sui timore, sincerum & constantem, fore h. l. optat; *tum*, ut populus quoque sciret, non defuturum sibi auxilium Divinum in obsequio mandatorum Divinorum, Jer. 32: 29. (γ) *Res desiderata*: scil. (N) *Cor populi, DEUM Suum timens*, *est sãdant hierta — fruchta* *Migh*: Excitatus fuit in populo DEI timor in majestatica legis promulgatione, Exod. 20: 18. Deut. 5: 24. illum in corde illorum perpetuum fore, DEUS desiderat. Timor DEI virtus est praestantissima, vid Fascic. pag. 513. Toto autem corde DEUS timendus est, amandus & colendus

lendus, Deut. 6: 5. & 10: 12. & 26: 16. Jos. 22: 5. Psal. 119: 2. &c. (γ) *Obedientia constans* — all Min budh / omnia præcepta Mea, omnibu diebus; Fluit ex timore DEI, Ejusque amore, obsequium promptum & assiduum, Deut. 6: 2. & 11: 1. & 19: 9. 1.Chron. 28: (al. 29:) 9. Tob. 2: 14 &c.

II. *Finis*, propter quem DEUS ista cupit: videl. *salus populi Sui*: p̄a t̄het — gā wāl — ewinnerliga: In ipsa lege extant gratiæ Divinæ & beneficiorum promissum, vid. explicat. Catechet. ad Exod. 20: 6. Deut. 5: 16. ja n id ipsum h. l. DEUS inserit; conf. Deut. 5: 32. 33. & 6: 24. Psal. 37: 37. Eccles. 8: 12. Jer. 7: 23. Syr. 1: 13, 19.

Utu, *Didisc.* de immensa DEI bonitate, quā etiam hisce verbis exprimit, Deut. 33: 2. Jer. 31: 3. ac, ut æternum nobis bene sit, cupit, Psal. 28: 9. Eph. 2: 4. &c.

Elemticur. contra illos, qui operum merita urgent; nam bonum, quod à nobis fieri cupit DEUS, Ipse in nobis operatur, Deut. 30: 6. Joh. 15: 5. Phil. 2: 13. & felicitas hic promissa, ex gratia datur, Deut. 8: 18. 1.Chron. 29: (al. 30:) 10-6.

tpanorthot. contra illos, qui nec DEUM timent, nec mandata Ejus servant, Psal. 37: 20, 22, 38. Eccles. 8: 13. nec, si pie vivere incipiunt, perseverant, Psal. 78: 8, 37. Jer. 18: 14. Luc. 8: 13, 14. (*Pro ratione auditorum, seria insti- tuatur redargutio.*)

Pædeticu: in DEI timorē & observatiōnē mandatorū Ejus: nihil enim svavius, Syr. 23: 37. nihil utilius, Deut. 28: 1, 2. *legq.* Psal. 37: 34, 37. Syr. 25: 15-17. &c.

Consolatorius: Si firmo proposito timoris ac obedientiæ DEO gratæ, jam solennia nostra poenentialia obfirmamus, si precibus devotis perseveramus, propter Salvatorem JESUM, bene nobis erit, Jer. 15: 11. reddet- que DEUS, per infinitam Suam misericordiam, nobis REGEM NOSTRUM *clementissimum*, pacem, & bona omnia. *Conclusio* ex 1. Reg. 8: 57, 58.

Concio III.

PARASC. Psal. 37: 28. Ubi I. *Justia*. per gratiam DEI & meritum CHRISTI in fide justificatis, & in justitia ambulantes, Luc. 1: 75. promittitur DEI (α) *amor*; JEHOVAH amat judicium & justos, conf. v. 23, 27, 29. (β) *ad- jutorium*; non deserit sanctos Suos, conf. v. 25, 39, 40. Psal. 4: 4. (γ) *custodia*; in æternum custodiuntur, v. 24. Psal. 34: 8, 21. & 91: 11. II. *De impiis*: quem- admodum periit impius, Psal. 37: 9, 20. ita & semen impiorum excindetur, v. 28, 35, 36. Similis in textu oppositio.

TEXTUS. Esræ. 8: v. 22.

FXORD. Haud raro in Sacra Scriptura, DEUM *querentes* & illum *deverentes* opponuntur, & quid illi sperent, quidve hi metuant, docetur; conf. 1.Chron. 28: (al. 29:) 9. vid. Fasc. pag. 447. & 2.Chron. 15: 2. &c. In textu ostenditur quomodo Esras se, & secum a captivitate redeuntes, corroboravit

Consideratione bonitatis DEI erga pios, & justitia Ejus erga impios.

Ex capitibus præcedentibus, repetenda omnino occasio verborum Esræ: Per edictum Cyri, pars magna Israëlitarum rediit Babylone, Esræ capp. 1. & 2. templum ædificaturi impediuntur a vicinis, capp. 3, & 4. renovata v. est à Dario rede-

redeundi & ædificandi libertas, capp. 5. & 6. quæ amplior redditur sub Artaxerxe Longimano; tunc enim Esra cum insigni relictorum copia reversus est; de quo ipse prolixè agit capp. 7. & 8. notatque in textu verba sua ad Regem, cur non petierit exercitum; qui tutum redderet illorum iter.

I. *Consideratio bonitatis DEI*: notand. (α) *Quenam illà fruuntur*: Omnes qui DEUM quærent: Non longe quærendus est DEUS, Act. 17: 27, 28. ideo nec de locali motu hic sermo est; sed quod in vera poenitentia & fide DEI gratiam & auxilium quæramus, Deut. 4: 29, 30, 31. 1. Chron. 16: (al. 17:) 10, 11. & 22: (al. 23:) 19. Psal. 27: 8, 9 vid. Fascic. pag. 502. & sedulo Illum invocemus, Psal. 145: 18, 19. (β) *Quomodo illa datur*: Manus DEI nostræ est super illis in bonum: Confidenter Esra ad DEUM suum provocavit, quippe Dominus ZEBATH, per fœdus sacrum, hunc populū suum fecit, Gen. 17: 7. hinc dicunt: DEUS nostræ, Psal. 115: 3. DEUS patrum nostrorum Esræ. 7: 27. &c. Manum JHOVÆ veneratur, Esræ. 7: 6, 28. potentiam Ejus intelligit, quâ se quærentes tuetur; quam *manum Ejus bonam* appellat Esr. 7: 9. & 8: 18. conf. Nehem. 2: 7, 18. quâ sortis est, Nehem. 1: 10. Psal. 89: 14. conf. Psal. 77: 11. ducit pios, Psal. 139: 10. potenter illos juvat, Psal. 20: 7. & 119: 173. Illa DEUS suos protegit, Psal. 80: 18 & 139: 5. imo *umbra manus DEI* sufficit ad protegendum, Esa. 49: 2. & 51: 16. conf. Psal. 17: 8. & 91: 1, 2. Eritque sic super piis *in bonum*. Sicut omnia DEUM diligentibus cedunt, Rom. 8: 28. ita etiam Divina protectio, conf. Neh. 5: 19. & 13: 31.

II. *Consideratio justitiæ Divinæ*: robur DEI & ira Ejus super omnibus deserentibus illum: Ubi rursus (α) *Quos ferit ira DEI*: scil. deserentes illum, DEUS omnia sub peccatum conclusit, ut omnium misereatur, Rom. 11: 32. Gal. 3: 22. ideo non potest non graviter irasci contra populum, in fœdus quidem receptum, ast postea illum deserentem. Cujus criminis sapius Judæos accusant Prophetæ, vid. Esa. 1: 4. Jer. 1: 16. &c. duplex censetur peccatum Jer. 2: 13, 17. (β) *Quid illis timendum*: Robur & ira DEI super illis. Ne hic dicatur, quod alias obtinet: *vana sine viribus ira*; præmittitur DEI robur, quod immensum. Psal. 89: 7, 8, 9. Eph. 3: 20. Apoc. 15: 3. & cum in ira illud exercet, tremendus est, Job. 9: 5. Psal. 78: 49, 50. Jer. 10: 10. Nahum. 1: 3-7. &c.

Epanorthosis hic instituenda contra gravissima vitia, quibus iram DEI provocavimus; vid. Fascic. pag. 390. seqq. ideo quam diu in malitiâ nostrâ perseveramus, iratum DEUM metuamus, Esa. 1: 28. & inde discamus, unde mala, quæ nos premunt, veniant, Jer. 2: 17. & 30: 15. ideo

Aabortatio fiat seria, ut DEUM quæramus, Psal. 105: 4. &c. NB. Esra exemplum, Esræ. 8: 21. & 9: 4, 6. seqq. & erit nobis inde *consolatio*, quod detur à DEO auxiliū, Esræ. 8: 23. Psal. 34: 5, 6. &c. Memorabile est symbolum REGIS nostri Clementissimi quod cū Davide dicat: DOMINUS PROTECTOR MEUS, Pl. 18: 3. & 20: 3. &c. ideo speramus & optamus quod etiâ S:æ R:æ MAJESTATI, & iis, qui in Ejus comitatu sunt, eveniat, quod sibi factum deprædicat

Esræ, Esræ. 8: 31. Conclusio ex Psal. 80: 18, 19, 20.

Concio I.

PARASC. Psal. 74: 10, 11, 12. Est querela spei plena. Pars prior Psalmi, v. 1-11. lamentationem continet; pars altera, v. 12-23. consolationis argumenta producit. In verbis allatis utrumque conjungitur: Ubi (1.) *interrogationes anxie*, v. 10. *Uch Gudh! -- försnåda*; Psal. 13: 5. & 44: 16, 17. & 80: 7. *uch fienden -- Ditt namn? execrabitur ne inimicus nomen Tuum in perpetuum?* quod facit verbis & factis, v. 18. 2. Reg. 19: 4. Esa. 5: 24. & 52: 5. confer Judic. 16: 23, 24. Pergit Psalter v. 11. *Hvå wånder -- Ditt sköt?* Hebr. *Quare retrahes manum Tuam & dextram Tuam?* educ e medio sinus Tui, & consume hostes, v. 10. idem vocab. Hebr. Psal. 59: 14. Est similitudo depromta ab iis, qui operas detrectant, manumque in sinum ingerunt, Prov. 19: 24. Orat itaque Ecclesia: velit DEUS, exerta manu, Psal. 136: 11, 12. opem sibi operatæ afferre. Simile ad DEUM alloquitur Psal. 44: 24. *quæ avθρωωαθως intelligenda sunt.* (2.) *Solacium efficacissimum*, v. 12. *Men Gudh -- Ålder*; sed DEUS Omnipotens, *Rex meus*: ergo judicabit causam meam; ac potenter juvabit, Psal. 5: 3. Esa. 33: 22. *Rex æternus*, ab antiquo, Psal. 10: 16. & 146: 10. Dan. 4: 31. *Then all hielp gidr.* Non unam confert salutem, sed est *salutes operans & precipiens* Psal. 44: 5. *magnificans salutes*, 2. Sam. 22: 51. hinc *robur salutem* vocatur Psal. 28: 8. *som på jordene steer: in medio terræ*; sic exponenda phrasis Exod. 8: 22. Esa. 10: 23. *ideo ad me quoque*, inquit Ecclesia, *salutes* Ejus pertingent, Psal. 77: 11, 12.

Par in textu post lamentationes consolatio, &c.

TEXTUS Thren. 5: v. 19, 20, 21, 22.

EXORD. Levit. 26: 44, 45. Post promissiones obedientibus datas, v. 3-13. severissimæ in hoc capite leguntur, contra populum refractarium, comminationes, v. 14. seqq. de captivitate verò, quam lamentatur Jeremias, Babylonica, intelligendi v. 31. & seqq. in illa DEUS Se populi Sui recordaturum promittit, *om the ån i fienda land åro/ v. 44, 45.* Ubi (1.) *Reductionis & receptionis beneficium*; *Non reprobo eos, nec fastidiam illos ad consumendum eos*, 2. Reg. 13: 23. inde data Judæis promissio Jer. 29: 10, 11. conf. Dan. 9: 2. Hab. 2: 3. (2.) *Beneficii fundamentum*; scil. (a) *Fædus DEI, ne irrium reddatur*, v. 44. quod cum patribus eorum factum fuit v. 42, 45. Psal. 89: 3, 4, 35 & 146: 6. (b) *DEI gloria*; *Quia Ego JEHOVAH DEUS eorum*, v. 44. ostendi potentiam Meam in educatione eorum è terra Ægypti, v. 45. Jos. 2: 10. ne verò in posterum habear pro DEO impotenti, Exod. 32: 12. Num. 14: 16. *populum Meum iterum liberabo*, Psal. 79: 9, 10. NB. Psal. 111: 9. Hæc & similes promissiones erigebant populum captivum, Thren. 3: 22. seqq. Verum requirebatur serîa poenitentia, Lev. 26: 41, 43.

Proin-

Proinde frustra hodierni Judæi ejusmodi promissiones a Te trahunt, quamdiu in sua hærent incredulitate, JESUM nostrum rejicientes, 1. Theff. 2: 15, 16. longè aliter Jeremias, & qui Dominum JESUM, justitiam suam, expetebant, Jer. 23: 5, 6. Ideo in textu, nomine Ecclesiæ, traditur

Jucundus lamentationum epilogus. Vot. Psal. 13: 6, 7.

Merito *Threnorum* nomine hic liber Jeremiæ insignitur: scripsit quippe illum prophetico spiritu, cum videret, templi, urbis, Judaicq; imperii everfionem, ac gentis suæ captivitatem; quæ mala consequerentur mortem pii Regis Josiæ, 2. Chron. 35: 24, 25. Finit tamen *lamenta sua jucundo epologo*:

I. *Majestatem JEHOVÆ veneratur: Men Tu/ HÆRe/ Tu O JEHOVAH*; Hoc nomine DEUM sæpè in lamentis suis compellat, c. 2: 20. & 3: 59. NB. c. 5: 1. (Nomen JEHOVAH är tröstelig/ Psal. 54: 8.) som blifwer erwinnerliga/ Psal. 9: 8. & 102: 13. &c. DEI æternitatem in sui consolationem sic considerat: *Quoniam Tu, O DOMINE, per justitiam Tuam volueris Ecclesiam Tuam ab hostibus affligi, Thren. 5: 2, 5. &c. nihil tamen sic sanctitati Tuæ æterna, Hab. 1: 12. aut æternæ potentæ Tuæ, decedit, Esa. 50: 2. & 59: 1. nec unquam deficiet æterna Tua bonitas, Psal. 89: 34. manebitque veritas Tua in æternum, Psal. 117: 2. och Din stol i ewig tid; thronus Tuus in generationem & generationem.* Occidunt regna mundana, Psal. 46: 7. imo & sedes Tua, & sanctuarium Tuum, quæ diu apud nos fuerunt, Jer. 17: 12. jam, propter peccata nostra, Thren. 1: 18. profanata sunt, Thren. 2: 7. thronus autem Tuus, in excelsis, immotus permanet, Psal. 103: 19. & 145: 13. Hebr. 1: 8.

II. *Submissè conqueritur.* v. 19. *Hvã wilt Tu så platt förgåta oss?* Est piorum querela, cum Divinum adjutorium confestim non experiuntur, Psal. 13: 2. Esa. 49: 14. graviora querimonie verba prius Ecclesia protulerat Thren. 3: 43, 44. &c. *och så länge platt öfvergiftwa oss?* Est quoque piorum in afflictionibus vox querula, Psal. 4: 6. & 10: 1. & 13: 3. & 44: 25.

III. *Devotè precatur;* Duo autem petit: (a) *Conversionis gratiam.* v. 21. *Hämta oss! -- heem igen:* Hebr. *converte nos ad Te, O JEHOVAH, & ad Te revertemur;* idem Jer. 31: 18. & in recentiorib. editionib. Svet. *Omvänd Tu mig!* så warder jagh omvänd/ ty Tu/ HÆRe/ äst min Gudh; Quod DEUS præcipit, 1. Sam. 7: 3. Jer. 3: 14, 22. & 4: 1. & 25: 5. Zach. 1: 3. id, ex Ejus gratia sibi dari, pii petunt; conf. 1. Reg. 18: 37. Eph. 2: 4, 6. & 5: 14. Phil. 2: 13. (b) *Pristinam felicitatem:* *förnya våra dagar -- woro.* Ecclesia recordatur desiderabilium suorum, a diebus antiquitatis, Thren. 1: 7. & illa sibi reddi optat, Jer. 30: 18, 19, 20. & 33: 11. Id Tu, JEHOVAH omnipotens, solus facere potes, Job. 29: 2. seqq.

IV. *Confidenter DEUM alloquitur:* v. 22. *Ty Tu -- förtörnad.* Ita communiter vertunt; eritque sensus: A Te petimus restitui in statum felicem, v. 21. *quia hastenus in nos iratus fuisti, v. 22. verum sic idem hic diceret,*

quod

quod v. 20. dicit. Videntur particula **אִנִּי** debere exponi, *vel per quamvis*, ut Thren. 3: 32. *quamvis tristitia affecerit, tamen miserebitur &c.* Sic ih. l. renova dies nostros, v. 21. *quamvis* hactenus nos reprobaveris, v. 22. *vel*, (quod contextui & animo Ecclesiae magis convenit) interrogative per *An?* sive *Num?* hoc modo: *Num reprobando reprobasti nos? An indignatus es nobis usq; ad cō?* & hic verborum sensus firmatur (α) expressis scripturæ verbis: de priori versiculi membro conf. Esa. 57: 16. Jer. 31: 37. Rom. 11: 1, 2. de altero conf. Psal. 103: 9. Jer. 5: 12. Thren. 3: 33, 34. verum aliter dicendum de impiis, Mal. 1: 4. Syr. 5: 7. (β) Usitatae sunt piis ejusmodi interrogationes, & ut parallelae conferri possunt, Psal. 74: 1, 10, 11. & 79: 5. & 80: 5. & 89: 47. NB. Psal. 85: 6, 7. (γ) Hunc quoque sensum admittit phrasis **אִנִּי** e. g. 1. Sam. 20: 9. *Num omnino cognoverim? &c.* 2. Sam. 3: 35. *Num antequam occideret sol? &c.* (δ) Optimè sic fiduciam, quam Ecclesia in DEUM ponit, Thren. 3: 22, 23, 24, 25. in epilogo exprimit. Coram DEO, summo & aeterno, v. 19. humiliter quiritans, v. 20. Ejus gratiam, & statum prosperum, expetit, v. 21. quoniam sperat cito finiri iram Ejus, v. 22. conf. Mich. 7: 18.

Usus facile ex dictis duci possunt: e. g. Ad 1. Ne murmuremus in calamitatibus, sed DEI judicia veneremur, Thren. 3: 39-43. vid. Fascicul. p. 188. & 431. ad 2. quoniam nos DEUM, & Ejus mandata, deseruimus, juste nobiscum agit, 2. Par. 12: 5, 6. Si autem vere secundum 3. convertimus, Ipse Se ad nos convertet, Zach. 1: 3. & non deseret, Esa. 49: 15. & 54: 7, 8. Epilogum threnorum, v. 22. demum excipiet exordium jubili, Esa. 12: 1.

(Status patriæ afflictissimus neminem latet, qualis autem ille fuit, ad quem rursus restitui cupimus, non ignotum est concionaturis; itaque facile haec possunt amplificari,)

Concio II.

PARASC. Psal. 119: 36, 37, 38. *Duo* petit David à se averti, *tria* autè sibi dari. Avertendam orat: (1.) *Avaritiam*; **Wög mitt hierta-- icke til girighet**: non quod DEUS unquā inclinet cor ad vitiū hocce detestandū, Jac. 1: 13. sed orat: ut omnes tentationes, occasiones, desideria in illud, avertat, Psal. 14: 4. ex illo enim omne malū pullulat, 1. Tim. 6: 10. per illud omne bonū suffocatur, Matth. 13: 22. ideo cor ab illo purum servari cupit, Prov. 4: 23. Marc. 7: 21, 22. (2.) *Falsitatem*, v. 37. **Wändt bort-- onyttig läro**/ Psal. 24: 4. Oculi sunt fenestrae cordis, Num. 15: 39. Job. 31: 7. illos itaque *transire* cupit, ne intuitu *vanitatum* capiantur, & cor decipiant, Prov. 4: 25. Matth. 5: 28, 29. 1. Joh. 2: 16. *Tria* verò dari sibi orat David: (α) *Amorem verbi Divini*; **Wög -- mitnesbyrd**: Cor meum ex se nihil boni desiderat, Genes. 8: 21. 2. Cor. 3: 5. est autem in manu Tua, O DEUS, Psal. 33: 15. Prov. 2: 1: 1. cum autem gustaverim verbum Tuum bonum, Hebr. 6: 5. fac ut in ejus amorem magis accendar, Psal. 143: 10.

(B) *Vivificationem*, v. 37. *Wederqweck* ut. quoniam per verbum Tuum obtinui regenerationem, Psal. 119: 25. 1. Pet. 1: 23. Jac. 1: 18. per illud quoque vita spiritualis vires in me adauge, Psal. 51: 12-14. & 119: 28, 93, 175. Joh. 6: 63. ut *in viis Tuis* ambulem, Psal. 25: 4, 5. (γ) *Perseverantiam in DEI timore*, v. 38. *Låt Sin tienare* -- fructu dign: *confirma servo Tuo verbum Tuum, qui ad sui timorem inclinatus*, v. 35. Psal. 112: 1. fac ut verbum Tuum, quod in se firmum est, Esa. 54: 10. itidem me confirmet, 2. Sam. 7: 25. 1. Pet. 5: 10. ut ejus impletionem adipiscar, 1. Pet. 1: 9.

(*Fiat applicatio ad institutum pœnitentiale.*)

TEXTUS Ezek. 22: v. 12, 13, 14.

EXORD. Esa. 57: 17. Ubi notand. (1.) *Avaritiæ appellatio*: *Sirighets* o dygd; non simpliciter illam nominat, ut c. 33: 15. sed *iniquitatem avaritiæ* appellat. Ipsum vocab. *avaritiæ*, in Hebræa lingua, pravitatem ejus designat; nam à *vulnerando* (Joel. 2: 8.) nomen habet; quia & aliorum bonalædit, & conscientiam avari sauciat; quemadmodum *usura à mordendo* in eadem lingua dicitur; (legitur de morsu serpentino Genes. 49: 17.) verum & hic additur *iniquitatis* vox *וְיָצַד נְפֹשׁוֹ* *contra iniquitatem avaritiæ ejus*, sc. populi, v. 14. *efferbui*. Non nunc licet examinare discrimen vocabulorum, quibus actus pravi apud Hebræos nominantur, sufficit notasse vocem *avon* de gravioribus quoque adhiberi; e. g. Gen. 15: 16. Num. 15: 31. Ezek. 14: 9, 10. & 32: 27. &c. (2.) *Divina castigatio*; quæ pluribus verbis describitur: (α) *Jagh war wredh*; de ferventi ira DEI vox usurpatur Deut. 9: 1, 9. Jos. 22: 18. &c. (β) *och slog them*; & *percussi illum*, populum Meum, v. 14. plagis & calamitatibus illos affeci, Esa. 1: 2, 5. & 60: 10. Jer. 5: 3. & 30: 14. (γ) *Fördolde Mig*; gratiam Meam & auxilium pristinum illis subtraxi, Esa. 64: 7. Hof. 5: 14, 15. conf. Psal. 38: 15. quod deprecatur David Psal. 27: 9. (δ) *Och war wredh*; idem in Hebr. vocab. quod prius, & hoc altero loco notat continuationem iræ, per tempus aliquod, Esa. 47: 6. (3.) *Populi oberratio*; *tå gingo the hift och tist* -- *hiertas wagh*. Duo dicit: (a) recessionem à DEO: *tunc vit avero sus*, scil. à DEO; idem de *affällige barn* Jer. 3: 14. & Jer. 8: 5. *quare avertit se populus hic?* (b) progressum in malo: *in via cordis sui*, quæ non nisi mala est, Jer. 3: 17. Obfirmatio cordis mali, *onda hiertats hårdhet* sic reddend. Jer. 11: 8. & 16: 12. & 23: 17. Inter plurima & enormia populi Judaici peccata, Esa. 59: 3. hic v. 17. *avaritiam DEUS* reprehendit, quasi matrem reliquorum. Verum cum id hic agit Pater benignissimus, v. 15. ut pœnitentiam ducat, v. 16, 18. nos hæc Esaia, & ista Ezekielis verba prælecta, pio & serio pœnitentiæ studio, consideremus; Est autem in textu

I. Justissima accusatio.

II. Vehemens confirmatio.

III. Tremenda comminatio.

Vot, Psal. 86: 11.

Est conecio Ezekielis in hoc capite contra Hierosolymam, inter vehementissimas. In textu summatim ostendit, tum peccata, tum pœnas illorum; nomine verò DEI summi, litem hic instituit, v. 3. *In JEHOVÆ est*: Hof. 4:1. Observetur hic

I. *Accusatio justissima*; Enumerantur crimina gravissima: (1.) *Iniquissima cedes*; *The taja gâsvor* — blodh; *donum in te acceperunt* &c. then mordiska staden/v. 2. accusatur effusionis sanguinis, v. 4, 9. dirigitur hoc ἐγκλημα contra iudices & potentes, v. 6, 27. Dona sive munera (mutor) accipere, DEUS prohibuit Exod. 23: 8. Deut. 16: 19. vid. Fascic. Homilet. p. 715. hoc autem crimen horrendum, de quo Propheta loquitur, inter detestanda alia, ut gravissimum, ponitur Deut. 27: 25. *maledictus qui accipit munus ad percutiendum animam, sanguinem innocentis*: sive id à iudice fiat, sive a teste falso, Deut. 19: 16-21. sive à sicariis, Prov. 1: 18, 19. Act. 21: 38. & 23: 12. sed & huic crimini contrarium, muneribus videl. corrumpi, & homines, mortis reos, absolvere, illisque condonare, pariter detestatur DEUS, Num. 35: 31, 33. Prov. 17: 15. *maledictus qui cobibet gladium suum à sanguine*, Jer. 48: 10. scil. quando justè effundi debet, Rom. 13: 4. conf. 1. Reg. 20: 42. (2.) *Usura mordax*; *the oftra* — hvar annan: Hebr. *sœnus* & *usuram accepisti*: sic in secunda persona quemlibet usurarium alloquitur, ut eo magis animos divitum pungat. De hoc malo Exod. 22: 25-27. Levit. 25: 35, 36. Deut. 23: 19. Prov. 28: 8. Ezek. 18: 8, 12, 13. (3.) *Avaritia communis*; *och bru* *ta girighet emot sin nåsta*/ Hebr. & *questum fecisti a sociis tuis*; Singulos etiam hic alloquitur, cum nemo ab hoc vitio excipiendus fuerit, sive in statu Politico, v. 27. Esa. 32: 7. sive in Ecclesiastico, v. 25, 26. *hvar och en girigas för sig i sitt stånd*. Esa. 56: 11. Jer. 6: 13. & 8: 10. (4.) *Violentia*: *och ofsversfalla hvar andra*. Ita recte in editionib. recentioribus: & quasi crimen novum, à prioribus distinctum, recensetur; de quo etiam DEUS conqueritur Jer. 6: 7. Ezek. 22: 29. Amos. 8: 4. sed in Hebr. conjungitur cum flagitio avaritiæ: quia haud raro avari per violentiam agunt cum sociis, Amos. 5: 11, 12. Mich. 2: 1, 2. & 3: 2. (5.) *Neglectus DEI*; *Och förgåta Migh/ säger HERREN HERREN*. Hoc ut causa priorum vitiorum ponitur. conf. Judic. 3: 7. Jer. 8: 9. estque causa pœnarum, Jer. 3: 21. Ezek. 23: 32, 35. quando homines verbum DEI, ac mandata Ejus, negligunt & contemnunt, Hof. 4: 6. quod tanto gravius censendum in populo, quem DEUS foedere Sibi obstrinxit, Deut. 8: 11, 14, 19, 20. Psal. 106: 21.

II. *Vebemens confirmatio*; Ne inanem dicerent accusationem, gestu patheticò indicat, tam pravitatem peccatorum, v. 12. quam gravitatem pœnarum, v. 13. *Så / Sagh slår Mina händer tilsamman*. Excitat primum auditores & spectatores in attentionem, dicendo: *Ecce*; est sæpe admonitionis rerum insolitarum, ut Gen. 6: 17. Esa. 65: 6. Amos. 6: 11, &c. *complodere*

manus. est gestus eorum, qui repente & vehementer turbantur, cum rem terribilem aut insperatam audiunt vel vident, Num. 24: 10. De Se loquitur DEUS per ἀνθρώπων ἄθροισμα. ut non dubitarent Judæi de magnitudine transgressionum suarum, quibus DEUS in civitate sua conspectis, ita commovetur: nec leves fore pœnas inde augurarentur, quod DEUS, illas prævidens, tanta animi commotione afficeretur. DEUS dicit Ezekieli, post denunciatam stragem, c. 21: 9-13. v. 14. *Tu fili hominis vaticinare & complode manum ad manum &c.* jungitur cum alio gestu Ezek. 6: 11. *slå tina hånder tilsamman / och stampa medh tina sötter*; Duplex quoque ejus ibi conjungitur causa, malum culpæ & malum pœnæ, v. 11, 12. prius in textu nostro v. 13. alterum v. 14. traditur. *Öfver then girighet --- öfver thet blodh ---*. Duo hæc ex v. 12. repetuntur, tanquam pertinacissima populi vitia, *super avaritia tua, quam exerces*: est quasi opus tuum, cui semper incumbis, Amos. 8: 5, 6. *super sanguine tuo, qui in medio tui sunt*; sic in plurali, quoniam quælibet guttula sanguinis vindictam postulat, Gen. 4: 10. *in medio tui*: non sanguis hostium, sed in te, Jer. 2: 34.

III. *Comminatio tremenda*; *Mæn menar tu -- gibrandes warder?* Poenarum genus hic non exprimitur, sed horrendum illud fore, & non unum, apparet tum ex gestu pathetico, v. 13. tum ex eo, quod intolerabiles forent plagæ, v. 14. scilicet nec ullius cor persisteret, nec ullius manus tam firmæ essent, ut possint perferre mala, quibus sub diebus tribulationum premerentur; *sed liquecet omne sor, & remittantur omnes manus. & contrahetur omnis spiritus, & omnia genua manabunt ut aquæ.* Ezek. 21: 7. describitur sic malum à sua consequentia sive connexo; quod non infuetum Prophetis, vid. Esa. 10: 1, 2, 3. Jer. 49: 23. Ezek. 7: 17, 18. &c. *dies autem quos facturus esset DEUS cum Hierosolyma*, v. 2, 14. erant dies justissimæ vindictæ, Ezek. 21: 25, 29. & 22: 31. conf. Job. 18: 20. Psal. 37: 13. Cateroquin describit Propheta noster haud raro expressius immanes plagas, quibus DEUS populum refractarium, Ezek. 2: 3, 4. visitaturus esset, Ezek. 5: 12. & 6: 12. & 12: 19, 20. & 14: 13, 15, 17, 19, 21.

Ulus: *Didasc.* Vitia populi sæper justo zelo corrigēda, Esa. 58: 1. 2. Tim. 4: 1, 2.

Elenctic. contra illos, de quibus Hof. 4: 4. Ezekiel hic c. 22. & alibi ostendit verbi Divini auctoritatem & ὑπεροχὴν in omnes, Jer. 1: 7.

Epanorth. hic multiplex monstratur: (1.) *De reatu sanguinis vitando*; Quamquam sub imperio justissimo REGIS OPTIMI nundinationes sanguinis iniquissimæ, Prov. 1: 10, 12. Esa. 33: 15. per DEI gratiam, non timendæ, sunt tamen inter nos blodstydor/ crimina effusione sanguinis expianda, Esa. 4: 4. Jer. 2: 34. Hof. 4: 2. *via, gloss. Luth. ad Psal. 51: 16.* Odia & inimicitia, quæ inter nos fervent, sunt homicidia in oculis DEI, 1. Joh. 3: 15. An in exteris, belli Duces & Consiliarii reperiantur, qui proprii honoris & lucri causa, diuturna foveant bella, in qui-

quibus multum profunditur sanguinis, aliis cogitandum relinquimus. (2.) *Uirias*, quibus tempore famis, vel sub aliis pauperum oneribus, illos mordemus & consumimus, vel sola execratio Nehemiæ c. 5: 10-13. ostendit esse iniquas; legatur v. 1-9. jucunda verò est promissio Psal. 15: 5. (3.) *Avaritia* foeditas detegitur Col. 3: 5. ejusque damna monstrantur 1. Cor. 6: 10. 1. Tim. 6: 9, 10. ideoque denunciatur *Ve avaris* Hab. 2: 9. (*Pro ratione Ecclesie, qualibet avaritia species redarguenda; suam quippe exercent ruricolæ; suam mercatores; aliam status reliqui. Esa. 56: 11.*) (4.) *Violentiam* in opprimendo vel extorquendo non admittit lex Divina, Levit. 25: 43. Jer. 9: 3. nec charitas Christiana, 1. Cor. 13: 4, 5. etiam qui quod suum erat repetiit, *servus scelestus* vocabatur, quia nimio cum rigore id exigebat, Matth. 18: 28-32. quia gloriatur misericordia adversus judicium, Jac. 2: 13. O! si illi, ad quos spectat monitum Baptistæ, Luc. 3: 14. semper reportarent laudem consignatam, 1. Sam. 12: 4. & qui legem latam, Luc. 3: 13. violarunt, hodie cum Zachæo respiscerent, Luc. 19: 8. (5.) *Contemptus DEI ac verbi Divini*; Gravissimum est inter nos malum. Obliti sumus DEI, creatoris nostri, Esa. 51: 13. Hof. 8: 14. inde tot infortunia in temporalibus: foederis DEI nostri, in baptismo initi, 1. Pet. 3: 21. obliti sumus, Psal. 78: 10, 37. Prov. 2: 17. contrito itaque corde ejus renovationem quæramus, Ezek. 16: 60, 63. Si porro DEI, salutis nostræ, obliti fuerimus, Esa. 17: 10. unde erit nobis salus? Esa. 44: 8. Annon propter hæc aliaque peccata passi sumus bella diuturna & infelicia, diaram famem, pestem funestam? Ergo suspiremus Psal. 79: 8, 9.

Pænitentia. ad virtutes, vitiis à Propheta damnatis, oppositas. Pugnat contra *primum*, *charitas* in summo gradu requisita, 1. Joh. 3: 16. quanto magis ad alios ejus actus erimus prompti, 1. Joh. 2: 9, 10, 11. Contra *alterum*, valebit monitum Christi Luc. 6: 34, 35. Contra *tertium*, suavissima eligenda *ἀνύψυχια*, 2. Cor. 9: 8. Phil. 4: 11, 12. 1. Tim. 6: 6, 7, 8. Contra *quartum*, omnibus erit grata *ἐπιείκεια*, Phil. 4: 13. Jac. 13: 17. Contra *quintum*, *Ingenius DEI timor*, Eccles. 12: 12. vid. Fascic. p. 513.

Consolatorius. Nihil equidem consolationis in se continere videtur Prophetica hæc denunciatio. Sed Divinam respiciamus intentionem, quæ per gravissimas increpationes & minas, ad poenitentiam ducere vult populum suum, Jer. 18: 7, 8, 1. Hof. 6: 5. Si & hisce DEI verbis peccatorum agnitio in nobis excitatur, & propter JESUM condonationem quarimus, vitamque emendamus, erit quoque nobis præsto DEI gratia & auxilium, Psal. 78: 38, 39. Inchoat Propheta durum hunc sermonem nominibus DEI summis יהוה יהוה *HERREN HERREN* Ezek. 22: 3. & repetit in textu v. 12. iisdem DEUM compellat Abraham, cum beneficam peteret gratiam, Gen. 15: 2. & eadem sæpius repetendo, DEUM veneratur David, cum maximam exciperet

ret: promissionem, 2. Sam. 7: 18, 19, 20. vid. Fascic. pag. 526. In dulcissimis DEI exhortationibus, apud prophetam nostrum, hæc nomina Divina fidem & spem nostram firmabunt. conf. omnino Ezek. 18: 21, 22, 23, 32. & 33: 11. Circa finem hujus concionis desiderium Suum intimat DEUS, Ezek. 22: 30. O! si & nos de avertenda ira essemus solliciti, Jer. 7: 3. Intercedebat pro Israëlitis Moses, Psal. 106: 23. conf. Exod. 32: 11. Num. 14: 13. ad JESUM nostrum confugiamus, Mose majorem, Hebr. 3: 3. sit in illum nostra confidentia, v. 6. per ejus meritum & intercessionem juvabimur, Rom. 8: 34. Hebr. 7: 25. &c. erimusque felices, Esa. 33: 6. vid. Fascic. pag. 389.

Conclusio ex Psal. 85: 9. seqq.

Concio III.

PARASC. Psal. 94: 19. Pellunt mœrorem solatia DEI, Fascic. p. 550.

TEXTUS. Psal. 43: 5.

EXORD. Esa. 38: 17. Explicetur & applicetur.

PROPOSITIO. *Jucundum Davidis soliloquium.*

Etiam Psal. 116: 7. per suavissimam apostrophen, animam suam alloquitur David. Hic autem illam *l. tumultuantem increpat; Svad bedröfvar ic.* Hebr. *quare incurvas te anima mea?* Psal. 38: 7. idem de alio dolore, Psal. 35: 14. *och är så orolig;* idem vocab. de mari tumultuanti, Esa. 17: 12. Jer. 5: 22. & 17: 55. de corde anxio, Psal. 55: 18. & 77: 4. Jer. 4: 19. &c. II. *Spei suavitate illam sedat; Höppas vppå Gudh;* idem in anxietate consilium Job. 13: 15. & 14: 14. Psal. 27: 14. & 31: 25. & 52: 9, 10. & 119: 81, 114, 117. & 130: 7. NB. Thren. 3: 21, 24, 25, 26. &c. III. *Ad DEI laudes illam excitat; Sagh skal ännu tacka Honom.* Tam certò Divinam opem sibi pollicetur, ut etiam in gravissima sollicitudine, de DEO confitendo & laudando, cogitet, Jonæ. 2: 8, 10. Ita sæpè in Psalmis, Psal. 13: 2, 3, 6, 7. & 56: 4, 5. &c. NB. verba textus ter à Davide repetita sunt, & ubique gravissimas præmittit querelas, subjungit tamen votum laudis, Psal. 42: 4, 5, 6. ibidem v. 7, 8, 10, 11, 12. & 43: 2, 5. Notandæ causæ laudis, (α) *at San min ansichtes hielp är:* Cum eadem ferè verba leguntur Psal. 42: 6. ita se habent: quia *salutes sunt facies Ejus;* quod de Christo exponitur Exod. 33: 14, 15. Esa. 63: 9. à Quo omnis salus, Psal. 14: 7. & 24: 5. Act. 4: 12. verum Psal. 42: 12. & in textu dicit: quia *salutes facierum mearum* Ille, h. e. tanta mihi salus & felicitas à Salvatore meo data est, ut *facies meas* in conspectu hostium non dejiciam, Psal. 34: 6. conf. Job. 22: 26. Psal. 4: 7. (β) *och min Gudh är;* tutissimum refugium meum & fors mea, Gen. 28: 21. Psal. 7: 2. & 25: 2. & 71: 5. & 73: 26.

Ussu: Quomodo in adversis nos geramus, Psal. 77: 3, 4. vid. Fascic.

pag. 647.

Die III.

Di. III (a. d. 14. Julij) 1711.

Concio I.

TEXTUS, huic concioni destinatus, Esa. 59: 1-4. plenam habet tractationem, quoad v. 1. & 2. in Fascic. Homiletico pag. 433. seqq. Explicantur quoque v. 3. & 4. ibid. pag. 200. & seqq.

Concio II.

PARASC. Psal. 22: 28. Est illustre vaticinium de Ecclesia Christiana: cujus notand. (1.) *Amplitudo*: Nulla mensurae ändar/ intra quos fines universus mundus comprehenditur; sic de prædicatione Evangelii universali, Psal. 19: 5. de regno CHRISTI, Pl. 22: 29. Psal. 72: 8. Esa. 11: 12. nominantur plagæ mundi Esa. 43: 5, 6. Luc. 13: 29. Och alla Hedningars slächter; Similes de vocatione gentium prophetiz, Psal. 67: 3. & 72: 11. & 117: 1. Rom. 15: 11, 12. (2.) *Actus religiosi*: (a) *Låncke ther på* / considerabunt piæ magna JESU beneficia, v. 25, 27. per prædicationem Evangelii oblata, v. 23, 26. (β) *omwånde sigh til HERRAN*: ab idololatria, & operibus tenebrarum aliis, Esa. 60: 5. Act. 26: 18. (γ) *och tilbedie för Honor*; Hebr. adorabunt ad facies Tuas. DEUM Patrem in hoc Psalmo. alloquitur CHRISTUS, v. 4. &c. & de adoratione Ejus intelligend. v. 30. Psal. 86: 9. &c. conf. Joh. 15: 8. Textus tractandus *ad fines mundi*, h. e. ad omnes terræ incolas, ab Ipso CHRISTO itidem directus, ut ad illum *se convertant*; beneficia Ejus, *justitiam ac robur*, fide sibi applicent; illumque, genua incurvando, *adorent*; Humili itaque animo, pœnitentiæ studium continuemus. Psal. 95: 6.

TEXTUS Esa. 45: v. 22, 23, 24.

EXORD. Hebr. 3: 1. *Thersføre ic*. Ex illis quæ de CHRISTO dicta sunt capp. 1. & 2. infert Apostolus Christianorum debitum & fidem; ubi (a) *Quomodo illos compellat*: *J bröder* / fratres CHRISTI & nostri, c. 2: 11, 12, 17. *J helige bröder* / per fidem in CHRISTUM, 1. Cor. 6: 11. Sic non dubitavit cœtum, ad quem scribit, appellare, Rom. 1: 7. 1. Cor. 1: 2. *deelachtige vthi then himmelska kallsen* / ipso opere & fructu participes gratiæ, v. 14. & rerum celestium, in CHRISTO impetratarum, c. 2: 3. 2. Tim. 1: 9. quarum plenam in cœlis habebimus possessionem, Eph. 1: 3. & 2: 6. (β) *Quid ab iis requirit*: (N) *achter på*: κατανόησατε, attentissimis animis & oculis considerate, (idem vocab. Luc. 12: 27. Jac. 1: 23, 24.) Dominum JESUM, Hebr. 12: 4, quemadmodum iam capp. 1. & 2. de Iho locutus sum, idemq; facturus per totam epistolam. (γ) *Then wij be kånnom* / vult confessionem conjunctam se cum cognitione CHRISTI: v. 6. c. 4: 14. & 10: 23. Rom. 10: 9, 10. (δ) *Quid in JESU sibi proponant considerandum* (1.) *Uppöffen* / illum à DEO missum, Satorum, Joh. 3: 17.

Apostoli enim nomē à mittendō venit, & simul innuitur munus Ejus *Propheticū*, Deut. 18: 18. quod voluntatē Patris revelaverit, Matth. 17: 5. Joh. 1: 18. (2.) *ēf* *ſwerſta Preſten/* Qui Se pro nobis obtulit in reconciliatōnē, c. 4: 14, 15. & 9: 11, 12, 14. Ipſe Salvator apud Eſajam, & nos pariter ad Se *reſpuere* vult, & jurando *conſiteri*, quod ab Eo *Apoſtolo*, Ejusque ore, *verba juſtitiae* excipiamus, & ab Illo *Sacerdote Summo*, *juſtitiam* conſequamur; Eſtque hic vox CHRISTI

I. *Cum promiſſione Vocans*. II. *Jurando aſſeverans*. III. *Comminando terrenſ*. *Vot*. Eph. 1: 17, 18.

Evidenti allegatione oſtendit Paulus, Rom. 14: 10, 11. verba hæcce prophetica, nomine CHRISTI, eſſe prolata; audiamus itaque Salvatorem

I. *Vocantem cum promiſſione*. Ubi (1.) *Vocandi*, quos vocat: *alle werdeneſ āndar* i. h. e. omnes homines; quod ex Pſal. 22: 28. habuimus. Ad omnes ſe extendit vocationis gratia, Pſal. 65: 3, 6. Marc. 16: 15. Luc. 24: 47. Act. 17: 31. Rom. 10: 18. &c. (2.) *Vocatio ipſa*: *Wānder eder til Migh/* Hebr. *reſpicite ad Me*, qui haectenus averſi à Me, Deut. 29: 18. ad idola & vanitates, Eſa. 45: 16, 20. quicquid ad vias ſuas erroneas, Eſa. 53: 6. jam ad Me *reſpicite*; converſionis enim & fidei ratio, per *fiducialeſ adſpectum* exprimitur, Joh. 6: 40. Hebr. 12: 2, 3. (3.) *Promiſſio*: *ſā warden ʒ ſalige/* liberati & *ſalvati* ab omni malo, & *beati*. *Salvari* dicitur, tam de liberatione à malo temporali, ab hoſte, Num. 10: 9. 2. Sam. 22: 4. aliisque malis, Eſa. 30: 17. Jer. 30: 7. quam de ſalute ſpirituale ac æterna, Jer. 23: 6. conf. Pſal. 80: 4, 8, 20. & 119: 117. de omnigena vero ſalvatione hanc promiſſionē intelligendā eſſe, patet ex præcedenti Eſa. 45: 17. conf. Deut. 33: 29. Eſa. 35: 10. & 49: 6. ac ut eandem conſequantur homines, audiant JESUM vocantem: *reſpicite ad Me*. (4.) *Fundamentum* vocationis & promiſſionis: *ty ʒagh ār Gudh*; Sic Se verum DEUM eſſe declarat *Salvator*, proxime textum Eſa. 45: 21. vocatur ibi *Salvator DEUS juſtus*, & verbis, v. 19. & operibus, Pſal. 119: 137. adde Eſa. 45: 15. *magnus ad ſalvandum*, Eſa. 63: 1. Opus enim ſalvationis non niſi à DEO perfici potuit, Pſal. 49: 8, 9. Hoſ. 13: 4, 14. *ōch ingen meer*. Non excluditur *Pater*, Joh. 10: 30. nec *Spiritus Sanctus*, 1. Joh. 5: 7. ſed idola, & Dii falſi, rejiciuntur, Eſa. 44: 9. ſeqq. 1. Cor. 8: 4, 5, 6. Verus enim DEUS cognoscitur per Suam omnipotentiam, Pſal. 115: 3. ſeqq. Eſa. 45: 18. Jer. 10: 10, 11, 12. per omniscientiam, Eſa. 44: 6, 7, 8. per immenſam bonitatem, Mich. 7: 18, 19. &c. itaque ab Illo ſolo omnis ſalus expectanda, Eſa. 43: 11, 12.

Uſus. DEUS, pro infinito Suo in nos amore, non minis modo & calamitatibus, nos ad pœnitentiam ducere, & ab ultimo exitio retrahere vult, de quo Ezek. 22: 12 - 14. NB. Amos. 4: 6. ſeqq. ſed & promiſſionibus & beneficiis ad Se nos invitatur, Pſal. 81: 14 - 17. vid. Fafcic. p. 574. utrumq; conjungitur Eſa. 1: 19, 20. vid. Fafcic. p. 535. Si & hoc & illud contemnimus, irā DEI nobis theaurizamus & acceleramus, Rom. 2: 4, 5. vid. Fafcic. p. 394. &c. II. *Ju-*

II. *Jurando asseverans.* Quod ab Ipso solo vera proveniat salus, v. 22. confirmat id hominum confessione, & ipso effectu, *quod ad illum veniant*, v. 24. ac hoc ipsum jurando asseverat, v. 23. Ubi (α) *Dominus jurans*: Jagh swår / juravi: sic DEUS de Se Gen. 22: 16. Psal. 132: 11. Esa. 54: 9. wídh Mígh Síelf / quia nullum habet majorem, Hebr. 6: 13. juravit per nomen Suum magnum, Jer. 44: 26. (β) *Conversionis medium*: och ett ráttferdige hets ord – blifwa wídh: Hebr. *exiit ex ore Meo justitia verbum, quod non revocabitur.* Justitia ex ore prodiens, est Evangelium de justitia fidei, ita enim præcedit Esa. 45: 19. *Ego JEHOVAH loquens justitiam,* & c. 63: 1. Idem Salvator dicit: *Ego sum Qui loquor in justitia.* De justitia à Se acquisita c. 53: 11. ita porro Ipse ait Psal. 40: 10. *Evangelizavi justitiam.* conf. Psal. 35: 28. est autem verbum gratiæ & Evangelii *irrevocabile*; non enim unquam denegabit DEUS gratiam fidelibus, Rom. 11: 27, 29. quemadmodum *incorruptibile est & æternum*, 1. Pet. 1: 23, 25. conf. Esa. 59: 21. (γ) *Conversionis consequens.* (δ) *Adoratio*: nemliga / Mígh skola all knå böjās; adorabunt CHRISTUM omnes in Ecclesia militanti, Psal. 22: 30. Phil. 2: 9. hic autem pius *adorationis* cultus, 2. Chron. 6: 13. Psal. 95: 6. Eph. 3: 14. à fidelibus CHRISTO præstabitur, ad quos imprimis hæc spectant, ut patet ex Esa. 45: 25. sed & Majestas CHRISTI judicis, hunc *subjectionis* gestum ab omnibus, coram tribunali Ejus comparaturis, exiget, Rom. 14: 10, 11. conf. Matth. 23: 39. (ε) *Confessio*: och alla tungor swårja; hoc per *confessionem* exponit Paulus Rom. 14: 11. est enim legitimum juramentum confessio & cultus DEI, Deut. 6: 13. Esa. 19: 18. Jer. 16: 14, 15. Sequntur v. 24. verba confessionis, (Och sårja:) *Wthi HEDranom hafwer jagh ráttferdige het och stærfhet*: Hebr. *Certe in Domino, dicit,* (quilibet confitens v. 23.) *mibi justitiæ sunt & robur*: In Domino JEsu per fidem data *mibi est justitia*, 1. Cor. 1: 30. 2. Cor. 5: 21. eaque superabundans, Matth. 5: 20. Joh. 1: 16. Act. 13: 38, 39. Rom. 5: 15-19. In Domino quoque *robur mibi datum*, Eph. 6: 10. per fidem, pugnando contra diabolum, 1. Pet. 5: 8, 9. carnem, Gal. 5: 24. Eph. 1: 16, 17. & mundum. 1. Joh. 5: 4. (ζ) *Congregatio*: These skola od komma til Honom; usque ad illum veniet quilibet confitens, v. 23. Elegans conversorum congregatio & confessio describitur Jer. 16: 19. adde Esa. 49: 12, 13. & 60: 4, 5.

Ulus. Informatio ad veram pœnitentiam hinc copiosa fluit: Attentè & piè excipiamus verbum DEI, per quod condonatio peccatorum, propter JESUM, offertur, 2. Cor. 5: 19, 20. cumq; per fidè, oblata in verbo *justitiam*, nobis applicuerimus, Rom. 3: 24, 25. per illud regeneriti, Jac. 1: 18. salvabimur, Luc. 11: 28. Jac. 1: 21. videlicet, *dolorem de peccatis*, humili & contrito corde *genua flectendo*, significabimus, est enim anxie orantium gestus, Esræ. 9: 5. Dan. 6: 10. Orat. Manass. v. 11. Act. 7: 60. & veram *justitiam fide* appetemus, Matth. 5: 6. sic CHRISTUM, *justitiam nostram* Jer. 2: 3, 6. *confitebimur*, Rom 10: 9, 10. 1. Cor. 1: 30, 31. ac

per fidem *justificati*, Rom. 5: 1. in *renovationis* studio, *robur* nobis dabitur, Psal. 51: 14. quo tentationes vincere possumus, Psal. 19: 16. & recedentes ab omni injustitia, 2. Tim. 2: 19. in tremore operemur salutem nostram, Phil. 2: 12. robore JESU confortati, Phil. 4: 13. victoriam obtinebimus, 2. Cor. 2: 14. 2. Tim. 4: 7. sic in DEO, robore nostro, gloriabimur, Psal. 28: 7. Esa. 12: 2. In hunc modum longè rectius ex verbo DEI, & in Ejus gloriâ fiat informatio ad poenitentiam, Act. 20: 21. quam secundum doctrinam sectæ pietificæ, sine jam laudato fundamento, opera bona urgentis, & per hypocriticam sanctitatem, Esa. 65: 5. justitiam quærentis, Rom. 10: 3. De isto hominum genere verè dictum Matth. 23: 27, 28. Immunditiam cordis apud illos, inter alia, testatur calumniandi libido, qua innocenter quosvis lacerare solent. Matth. 12: 34.

III. *Comminando terrens*; Men alle the som Honom emotstå måste til stam varda: Hebr. *sed omnes qui irascuntur contra illum, pudebunt*. Hostes CHRISTI & infideles, dicuntur *excandescere contra illum*, hátste Esa. 41: 11. quia verbum Ejus rejiciunt; regni Ejus propagationem impediunt; membra Ejus affligunt, &c. Psal. 2: 1, 2. & 74: 3, 4. & 139: 19, 20, 21. Cant. 1: 6. Usurpatur vocab. de ira fervida Gen. 4: 5. 1. Sam. 20: 7. &c. CHRISTUM vero oppugnantes *pudebunt*; gravior est comminatio Esa. 41: 11. & prolixior Psal. 2: 5, 9. erit autem confusio, infamia & pudor eorum, in tempore ac in æternum, Psal. 6: 11. & 25: 3. & 31: 18. & 35: 4, 26. Jer. 18: 16. & 20: 10. Dan. 12: 2, &c.

Ufus. Postquam suavissime omnes vocavit JESUS noster, salutem, justitiam & robur promittendø, Esa. 33: 6. hac comminatione aculeum in animis audientium, & vocationem respicientium, relinquere voluit. Ita saepe, post promissiones probis datas, Levit. 26: 1-13. Deut. 28: 1-14. sequuntur minæ tremendæ, Levit. 26: 14. seqq. Deut. 28: 15. seqq. adde. Job. 36: 11, 12. Marc. 16: 16. Joh. 3: 18, 36. Rom. 2: 7, 8, 9. &c. Quemadmodum verò caput hoc clausulam habet jucundam: In *JEHOVAH justificabuntur - omne semen Israelis*, Esa. 45: 25. & Paulus, post gravem denunciationem, gloriam & pacem pollicetur, Rom. 2: 10. demus operam fidei Israël, Psal. 130: 7. & virtutibus ejus, Psal. 125: 3, 4, 5. eritque nobis liberatio & pax, Psal. 25: 22. & 130: 8. Gal. 6: 16. Conclusio ex Psal. 67: 2, 3.

Concio III.

PARASC. Psal. 119: 29. Duc me, O DEUS, per SPIRITUM Tuum, Psal. 143: 10. ut evitare possim viam spatiosam, Matth. 7: 13. peccatorum, Psal. 1: 1. perversi, Prov. 22: 5. perditionis, 2. Pet. 2: 1. mortis, Prov. 14: 12. viam verò veritatis ingredi, Psal. 119: 30. Gal. 6: 16. secundum *legem*, Psal. 119: 1, 3. & verbum Tuum, 2. Tim. 1: 13. & 3: 15.

EXORD. Mich. 6: 6, 7, 8. Describitur (1.) animus populi & cultus hypocriticus, v. 6, 7. (2.) cultus DEO gratus, v. 8. vid. Fascic. Homilet. pag. 13. seqq. In textu hodierno, Hoseas, Micheæ coætaneus, similem tradit

Informationem pœnitentialem. Votum, Deut. 5: 29.

Propheticum suum munus, præcipuè in regno Israël decem tribuum, exercuit Hoseas, ac jucundum, de Israël convertendo ad CHRISTUM in Novo Testamento, habet vaticinium, c. 1: 10. hic itaque c. 6: 1, 2, 3. conversorum profert verba; ut autem porro illorum promoveat pœnitentiam

I. *Hypocriticam illorum pietatem damnat:* idque DEI nomine, c. 1: 1. agit, (a) *Excitando illos per interrogationem*, v. 4. *D huru wâl — Juda:* Hebr. *Quid faciam tibi Ephraim? quid faciam tibi Juda?* Nomine Ephraim intelligit decem tribus, inter illas quippe copiosa & potens fuit, hinc gloria Ephraim, Hof. 9: 11. nomine Jude, tribum Judæ & Benjamiticam, 1. Reg. 12: 21. Promissio & Judæ & Israël facta fuit, Hof. 1: 12. etiam ad illos dirigitur informatio; interrogat verò DEUS verbis istis, non ut ab illis consiliū peteret, Rom. 11: 33, 34. sed ut ipsi corruptionem suam agnoscerent, & quod in illa desideratam sanitatem, vitamque spiritualem, non consequerentur, Hof. 6: 1, 2. de alia itaque vivendi ratione essent solliciti, v. 5, 6. Hof. 10: 12. conf. Jer. 8: 6. Similes interrogationes Esa. 1: 5. Hof. 11: 8. (β) *Improbando pietatem illorum, per similitudines:* *ty then nād̄h — bittida faller.* Hebr. *Quia pietas vestra sicut nubes matutina.* vocab. *נֶחֱמָה* quando, ut hic, de homine subjective prædicatur, (vid. B. B. Tarnovius, Seb. Schmidius, Ursinus &c.) notat & benignitatem in homines alios, Gen. 24: 49. & pietatem in DEUM, 2. Chron. 35: 26. Nehem. 13: 14. tam illa, quam hæc, apud populum fluxa fuit & evanescens, ut *nubes aurora*, quam sol oriens citò dispellit. Ita occurrit phrasis in comminatione Hof. 13: 3. adde Job. 7: 9. Prov. 25: 14. Judæ. v. 12. talis erat justitia Judæorum, cum CHRISTUS veniret, Rom. 9: 31, 32. & 10: 3. Alterum simile: *Et abiens sicut ros matutinus;* jungitur quoq; rebus aliis evanidis, Hof. 13: 3. ros enim citò, accedente calore, exsiccat, quod vocab. *abire* etiam alibi indicat. Psal. 58: 9. & 78: 39. & 109: 23. (alio sensu, similitudo à rore adhibetur Psal. 110: 3. Hof. 14: 6. Mich. 5: 7.) inanem verò, tempore Prophetæ, fuisse pietatem populi, patet ex Hof. 7: 16. conf. 2. Chron. 24: 18. & 33: 3. &c. (γ) *Consumendo pseudopphetas, ut verbi Suri:* *Thersōre — muns taal;* Herb. *Idea excindam prophetas* (redundat *בֵּית* beth, vid. Nold. Concord. pag. 167.) *occidam eos per verba oris Mei.* Dominus JESUS falsam eorum doctrinam veritate Sua coelesti tollet, Esa. 11: 4. Mal. 3: 2, 3. Matth. 3: 10, 12. & 5: 20. seqq. 2. Theff. 2: 8.

II. *Verum DEI cultum præscribit:* at tin — i liuset Romma. Hebr. *Es juaiicia tua exhibit lux,* (Similes loquendi modi Job. 12: 22. Mich. 7: 9.)

Sublatis tenebris hypocrisios, Hof. 6: 4. lucebunt fructus justitiæ a Christo partæ, & fidelibus imputatæ, Matth. 5: 16. 1. Pet. 2: 12. ita *δικαίωμα*, *judicium*, de justitia propter meritum CHRISTI collata, Rom. 5: 16. & 8: 4. *δικαίωμα* Luc. 1: 6. *Zy Jagh hafwer lust — bránneoffer*: Typicus ille per sacrificia cultus in Novo Testamento abrogandus erat, Psal. 40: 7. & 50: 1, 2, 8, 9. Dan. 9: 27. Hebr. 10: 1. tanto minus DEO placere potuit, quo magis hypocriticè peragebatur, Hof. 6: 4. *Lucebunt* itaque (1.) *lárlel: misericordia*; Ita Ipse *Salvator* exponit Matth. 9: 13. & 12: 7. conf. Luc. 6: 36. Phil. 4: 18. 1. Tim. 1: 5. Hebr. 13: 16. 1. Joh. 4: 7. seqq. Jac. 2: 14. & huc referri possunt secundæ tabulæ præcepta, Prov. 2: 1: 3. (2.) *Gud; kundskap*; de hac *DEI cognitione* Hof. 6: 3. per illam vero h. l. intelligitur vera & salvifica fides, ejusque actus; ita Jer. 9: 24. Joh. 17: 3. Eph. 1: 17. & 3: 19. Phil. 3: 8. Col. 1: 10. &c. ac quicquid tabula prima legis exigit, Mal. 1: 11. & 3: 4.

III. *Perversitatem illorum accusat*, v. 7. *men the sšwertræda — som Adam*: quanquam illos docui verum DEI cultum, v. 6. illi tamen eundem negligunt, ut *sædisfragi*; similes primo homini, qui mandatum, de non comedendo fructu arboris vetitæ, Gen. 2: 17. violavit, Gen. 3: 6. Rom. 5: 12. *ther vthi sšvachta the Migh*. Hebr. *ibi perfide egerunt (tröbst) contra Me*, Mal. 2: 11. De hac populi perversitate frequens Prophetarum querela legitur Esa. 48: 8. Jer. 5: 11. Hof. 5: 5, 7. Hab. 1: 13. &c.

Usum. Ad nos, sub novo fœdere, omnino hæc informatio spectat. Omni studio vitanda hypocrisis, Job. 8: 13, 14. & 13: 16. Psal. 12: 4. Esa. 33: 14. Syr. 1: 34. & pœnitentia fallax, Hof. 7: 14, 16. Cavendum, ne diebus hisce, seriæ pœnitentiæ consecrandis, hypocrisi DEUM irriteremus, Psal. 78: 36, 37. vid. Fascic. pag. 210. ac ne spiritualia nostra sacrificia, 1. Pet. 2: 5. preces & DEI laudes, Psal. 50: 14, 15. ab Illo, ut impuræ, rejiciantur, dum in perversitate pristina pergamus, Esa. 1: 15. & 9: 17. Amos. 5: 21-23. Hagg. 2: 15. Mal. 2: 3. (*Instituatur epanortosis pio zelo*.) Salutari *DEI cognitioni* operam demus, Psal. 9: 11. Sap. 15: 3. est enim ejus amplitudo, Novi Testam. prærogativa, Jer. 31: 34. & *charitati*, Christianorum characteri, Joh. 13: 34, 35. 1. Joh. 2: 9, 10. &c. eritque nobis fidei, & cognitionis DEI, fructus, tam in hac vita, ac in futura, Psal. 91: 14-16. Esa. 51: 7, 8. 1. Pet. 1: 9. ac fruamur DEO, Qui *charitas est*, 1. Joh. 4: 16. in æternum, 1. Cor. 13: 8, 13.

Die IV. (a. d. v. Augusti.) 17 11.

Concio I.

PARASC. Psal. 20: 10. Est suspirium ad REGEM Regum, 1. Tim. 6: 15. quo Illi commendat ecclesia orationem pro Rege suo, v. 2. seqq. *Hielp HEDre*.

Nomine Ejus summo, JEHOVAH, Illum compellat, Esa. 26: 13. & quæ prius petiit, jam uno verbo exprimit: *salva sive salutem præsta*; Tu, Qui ab hac voce, *Salvatoris* nomen geris, Matth. 1: 21. & *magnus es ad salvandum* Esa. 63: 1. *Ronungen høre oss / når vii rope*; Is Ipse Rex Zionis, v. 2. Psal. 2: 6. Rex gloriæ, Psal. 24: 7, 8. *respondeat nobis*, potenter juvando, Esa. 65: 24. *in die quo invocabimus*, Hebr. 4: 16. Est & nunc *dies invocationis*, itaque ad DEUM properandum, Psal. 5: 2, 3.

TEXTUS Psal. 20: v. 2, 3, 4, 5.

EXORD. Deut. 33: 7. Moses moriturus *benedictionem*, v. 1. pronunciat in singulas tribus Israël: & *hanc Judæ*, utpote regali dignitate olim augustæ, impertitur. Quator autem benedictio hæcce complectitur: (1.) *HØre høe Juda røst*: Judah à *confessione* nomen habet, orat itaque: ut JEHOVÆ sint acceptæ preces ejus, & laudes ab eo prolata, Psal. 28: 2, 6. & 66: 17, 20. (2.) *Øst giør - sitt foel*: Hebr. *et ad populum ejus reducere eum*. (videatur verbum Gen. 42: 37. Zach. 10: 10. &c.) Optat, ut cum jam antea destinata esset Judæ regia potestas, Gen. 49: 8, 9. 1. Chron. 5: 2. ac exercitum in pugnam educeret, Judic. 1: 1, 2. & 20: 18. quod sæpè sub piis Regibus ex hac tribu oriundis, factum est; rediret Judah felix, DEO *Duce*, ad populum suum, 1. Sam. 8: 13. 2. Chron. 14: 15. & 20: 27, 28. &c. (3.) *Øst låt hans macht wårda stoor*: ita rectè redditur, quod juxta literam sonat, *manus ejus sint illi magne*; manus enim pro potentia sæpè sumitur, Judic. 7: 11. Dan. 11: 42. &c. Adeo potens quoq; fuit tribus Judæ, ut sæpè *sibi sufficeret* contra hostes, 2. Chron. 25: 5, 7, 11. &c. (4.) *Øst honom - isrå hans fiendar*: Hebr. *et auxilium ab hostibus ejus Tu, o Domine, eris*; quanquam potens sit, tamen sine Tuo auxilio salvus & victoriosus esse nequit, 1. Chron. 14: 11, 12. &c. Benedictionis hujus partes omnes, ad REGEM nostrum *clementissimum* devotè applicentur. Pro *exauditione* est primum in textu suspirium, Psal. 20: 2. Exoptatum REGIÆ MAJESTATIS *reditum*, per hos undecim annos, anxie desideravimus, 2. Sam. 19: 30. *potentiam* precamur REGI nostro, ut promoveatur pax, Psal. 29: 11. & DEI gloria, Psal. 68: 36. denique oremus, ut Divinum auxilium semper ILLI præsto sit, Psal. 21: 2. *nam vanitas est salvatio hominum*, Psal. 60: 13, 14.

Continetur in textu: *Triplex piorum subditorum pro REGE oratio*; ut sit I. DEO acceptæ. II. Hostibus superior. III. Consiliis prosper. Vot. 1. Reg. 8: 57, 58.

Davidi adscribitur hic Psalmus, v. 1. & ab eo traditus *perfecto Musices*, vid. Psal. 4: 1. ut cum David in castris esset ac pugnaret, vid. 2. Sam. capp. 8. & 10. &c. hac precum formula pro Illo oraret populus: ut esset semper

I. DEO acceptus, (1.) *Cum oraret* v. 2. *HØren høe tigh i nõdene*: JEHOVAH, Qui solus adorandus, Matth. 4: 10. à Quo omnis salus, Psal. 74: 12. *respondeat tibi*, O Rex. Assiduus erat David orando, hinc *petitiones*

ejus commendantur, v. 6. adde Psal. 42: 9. & 55: 18. exauditionis verò gratia sæpè sic exprimitur, quod DEUS consolando, confortando & juvando *r. spor. deat*, v. 7. Psal. 34: 5. Esa. 58: 9. idque tempestivè, *in die angustia*. Psal. 50: 15 & 77: 3. dum mala & pericula undique angustant, Psal. 42: 8. & 46: 2. (2.) *Cum DEO cillum tuum prestaret*, v. 4. *Han tånðe vppå all tin spjøffer; och tin brånæoffer; ic.* DEUS dicitur *recordari*, quando gratiam suam aliquo beneficio declarat, Gen. 8: 1. Psal. 136: 23. *Oblationum & holocausti* Davidis mentio fit, quia in hoc Divini & typici cultus genere liberalis fuit, 2. Sam. 6: 13, 17. & 24: 25. 1. Chron. 29: (30:) 21. indicant verò ista vocabula simul frequentes *laudes & hymnos*, quibus David DEUM colebat, Psal. 50: 23. & 69: 32, 33. & 141: 2. Hof. 14: 3. Hebr. 13: 15. *ware feet. Pinguefaciat*: quo sensu occurrit Psal. 23: 5. Prov. 15: 30. ita de holocaustis 1. Reg. 1: 9. Nonnulli exponunt *in cineres redigat*; nam holocausta, igne cœlitus demisso, in cineres redacta, peculiari ratione DEO accepta fuere, Lev. 9: 24. 1. Reg. 18: 38, 39. 2. Chron. 7: 1.

II. *Hostibus superior*, v. 2. *Jacobs Gud; namn bestyde tigh: exaltet te: DW protectionem* quidem notat, sed quæ fit cum exaltatione & in loco sublimi, Psal. 48: 4. & 94: 22. in turri, Prov. 18: 10. De protectione contra hostes hic agi, patet ex v. 6, 8. Nomen DEI est Ipse DEUS, v. 6, 8. Psal. 48: 11. conf. Deut. 28: 58. 2. Sam. 6: 2. DEUS Jacobi, est verus DEUS, *Qui à Jacobi posteris colebatur*, Psal. 146: 5. & 147: 19. ac ideo h. l. ita appellatur, quia plura pericula subivit Jacobus, quam ullus Patriarcharum, ac Divinum expertus est sæpissimè auxilium, Gen. 48: 15, 16. victoriâque celebris fuit, Gen. 32: 28. Ut sic Rex superet hostes, duo necessaria: (1.) *Divinum auxilium*, v. 3. *Han sånðe tigh hielp af helgedomenom; mittat auxilium tuum*: tibi promissum & destinatum; Pius Rex certus erat auxilii Divini, hinc dicit: *Tu O JEHOVAH auxilium meum*, Psal. 70: 6. & 121: 1, 2. idcirco Ecclesia exclamat: *Mittat JEHOVAH auxilium tuum*, conf. Deut. 33: 26, 29. *e sanctuario*. Te, o DEUS, ibi singulari ratione præsentem, adorat Rex, Psal. 5: 8. & 11: 4. ita & potentissimū auxiliū à Te expectat, Pl. 46: 2. adde Pl. 3: 1: 3. & 6: 1: 4. & 71: 3, 7. (2.) *Corroboratio Divina*, *och styrcke tigh af Zion*: verb. *WQ* exponitur *sulcire, sustentare*, Psal. 94: 18. & *corroborare*, Psal. 104: 15. *WQ* *derqwæctia* Psal. 41: 4. *Quod sibi pollicetur Rex: Dextra Tua sustentat me* Psal. 18: 36. id hic vovet Illi populus, & quidem *ex Zion*, à REGE Regum, *Qui Zionem elegit*, Psal. 2: 6. & 132: 13. ex Quo salus Israël, Psal. 14: 7.

III. *Consiliis prosper*, v. 5. etiam hoc duplici voto expetit Ecclesia, (1.) *Han gifwe — begårat; Des tibi secundum for tuum*, h. e. desiderium cordis tui, ut exponitur Psal. 21: 3. & 37: 4. David erat *vir secundum cor DEI*, Act 13: 22. itaque optat populus successum desideriorum, quæ in DEI gloriam, *in corde Davidis*, tendebantur, 1. Reg. 8: 18. inque populi salutem, quæ

quæ Davidi cordi fuit, Psal. 28:9. (2.) *och* fullborde all tin anslag. *Omne consilium tuum*: novit enim populus, Davidem non temerè quicquam suscipere, sed, cum DEO, Psal. 37:5. conf. 1. Sam. 17:45. & 23:2,4, II. 2. Sam. 2:1. & 5:19. &c. & maturo, post pias cum prudentibus deliberationes, consilio, Prov. 20:28. & 24:6. conf. 1. Sam. 26:6. 1. Chron. 13: (al. 14:) v. 1. Ejusmodi consilia à DEO impleri cupit populus, Jer. 32:19.

Ufus Didact. Quemadmodum DEUS est constituens Reges & Magistratus, Prov. 8:15, 16. sic & invocandus pro eorum salute ac felicitate, 1. Tim. 2:1, 2. vid. Fasc. p. 151. seqq.

Elenchi. Contra antiquos & recentiores Fanaticos, parù reverenter de Magistratu loquentes, qui & hoc ipso dignoscuntur, quod sint exjillorù numero, de quibus 2. Pet. 2:10. Judæ. v. 8. & quanquã inter illos sunt, qui gratiã Principù ambiunt, hoc idè faciunt, ut virus suum liberius spargere possunt, Rom. 16:17, 18.

Epanorthor. Contra inconsideratè de superioribus loquentes, Ecclesiast. 10:20. vel preces pro REGE negligentes; qui raro cum cœtu adsunt; vel sub precibus frigidus sunt animo; vel è templo festinant, cum communis oratio à suggestu, vel in fine cultus, pro Rege & pace habetur. Etiam à maligno illa mundi novitas est, 1. Joh. 5:19. quod, pius mos per Regiam Ordinant. Ecclesiast. c. 13. § 3. firmatus, de precibus ad signù campanæ fundendis, contemnatur. Illi quoque reprehendendi, qui de cætero privatim & in mansionibus suis, vel raro vel nunquam, corda sua ad DEUM elevant. Hisce peiores sunt, qui *nomen DEI* in vanum accipiunt, profanant, blasphemant, jurando & pejerando. Est *nomen DEI, Regis prosectio*, Psal. 20:2. est *nostrum adjutorium*, v. 6, 8. Ejus contemtus infelices reddit præliorum exitus, Deut. 32:30. qui autem nomen DEI venerantur, illi exaltantur, eripiuntur ex angustia, salvantur, Psal. 91:14, 15, 16.

Pudent. Ne simus in precibus segnes, Luc. 18:1. sed sine intermissione orantes, 1. Thess. 5:17. etiã pro REGE nostro *clementissimo*. Est enim hoc DEO acceptum, 1. Tim. 2:3. & nobis summe necessarium, Jer. 29:7. Solenne Israëlitarum votum *Vivat Rex*, 1. Reg. 1:39. 2. Reg. 11:12. 2. Chron. 3:11. semper in corde & ore nostro sit, Psal. 61:7, 8, 9. Regibus infidelium benedixerunt Jacob, Gen. 47:10. & Daniel, Dan. 6:21. adde Bar. 1:11, 12. quanto magis nobis incumbit, orare pro *Unico Domini*, Evangelicæ doctrinæ in terris defensore strenuissimo, & tantum non unico. Publicæ pro REGIA EJUS MAJESTATE preces non negligendæ, sed junctis suspiriis & verbis in cœlum tendant, 1. Reg. 8:30. Discant quoque parvuli nostri, quod in quibusdam familiis receptum est, pro REGE & pace hymnos cantillare, & oratiunculas proferre, Psal. 8:3. Novimus creberrimum esse REGI cum DEO suo colloquium, Psal. 54:4. & 142:3. Exaudiat *DEUS Jacobi* preces Ejus, Psal. 17:6! DEUM suum devotè colit, publicè privatimque; recordetur *DEUS obla-*

sionum EJUS, & benedicat ILLI, Psal. 106: 4! Exaltet ILLUM DEUS supra inimicos SUOS, Psal. 61: 3, 4! OMNIPOTENS, Qui textit caput REGIS in die armorum, Psal. 140: 8. sit porro EJUS auxilium & scutum, Psal. 33: 20! Sit JEHOVAH robor & scutum EJUS, quoniam in Illo confidit cor REGIS, Psal. 28: 7! JEHOVAH Zebaoth, magnus consilio, & grandis opere, Jer. 32: 18, 19. consilio Suo REGEM nostrum ducet, Psal. 73: 24. Prov. 8: 14.

Consolatorius. Tanto majori spe, jam dicta, & longe plura, pro REGE orantes, petere possumus, quia scimus quod DEO in ILLO bene placeat, 1. Reg. 10: 9. Non enim oramus pro REGE, vel falsa vel nulli religioni dedito, quales, proh! in mundo dantur, Prov. 31: 3. sed pro REGE, Cujus hæreditaria, imò avita laus describitur 2. Chron. 31: 20, 21. Novimus impleri petitiones REGIS, Psal. 20: 6. quia secundum voluntatem DEI orat, 1. Joh. 5: 14. DEUM respicere cultum, quo Illi servit REX, scimus: quia id facit corde integro, 1. Chron. 28: (al. 29): 9. Quod exaltetur super hostes suos, speramus: quia JEHOVÆ confidit, Prov. 29: 25. Quod auxilium ILLI mittatur ex Zione, scimus: quia, in timore JEHOVÆ, sperat in JEHOVAM, Psal. 115: 11. Rex erit benedictus, & firmus erit thronus EJUS coram JEHOVAH, 1. Reg. 2: 45. quia benignitas & veritas custodiunt EUM; & stabiliet יְדוֹן per benignitatem thronum SUUM, Prov. 20: 28. Dabit denique DEUS REGI secundum cor EJUS, implebitque omne consilium EJUS, quia confidit super JEHOVAH, in omni corde SUO, in omnibus viis SUIS agnoscit Illum, Ille diriget semitas EJUS, Prov. 3: 5, 6. Conclusio ex Psal. 115: 12 - 15.

Concio II.

PARASC. Psal. 119: 72, 73. Ubi (1.) *Verbi Divini pretium*: Legis nomine, sæpè insignitur omne DEI verbum revelatum, Psal. 1: 2. & 119: 1. &c. lex *oris DEI*, quia per Spiritum oris Ejus, Psal. 33: 6. traditum est, 2. Sam. 23: 2. Act. 1: 16. 2. Pet. 1: 21. *melior mihi præ millenis auri & argenti.* Non erat David avarus, Psal. 119: 36. neque pauper, quia in *aff. Sione sua* ingentem comparavit auri & argenti summam, 1. Chron. 22: (al. 23:) 14. aff. illam nullius pretii fecit, comparando eandem cum verbo DEI, Psal. 19: 11. (al. 13:) (2.) *V. D. Neccissitas*: *Sina hãnder* / *re*. me hominem rationalem crearunt, Psal. 139: 14, 16. imo per regenerationem me novam creaturam esse voluisti, Eph. 2: 10. & 4: 24. ideo *undermissa migh* — *Sin budhy* Psal. 25: 8 - 10. & 119: 27. sic dabitur mihi ex gratia Tua *præcepta Tua* & nosse & observare, Psal. 119: 2. seqq. Hunc Davidis animum requirit textus in divitibus &c.

TEXTUS. 1. Tim. 6: v. 17, 18, 19.

EXORD. Jer. 5: 4, 5. Verba ipsa exposita sunt in Fascic. Homilet. p. 316. seqq. Egredietur SPIRITUS DEI in textibus hujus anni prioribus cum illis, quos

quos Prophetæ stylo, v. 4. *pauperes* vocare liceat Nimirū Jer. 8: 21, 22. cum languidis. Psal. 80: 5. seqq. cum flentibus. Thren. 3: 19. seqq. cum miseris. Thren. 5: 19. seqq. cum desertis. Ezek. 22: 12. seqq. cum DEUM deserentibus. Psal. 43: 5. cum anxiis. Esa. 59: 7. seqq. cum gravissimis peccatoribus. Esa. 45: 22. seqq. cum condonationem quærentibus. Hof. 6: 4. seqq. cum hypocritis. Textu hoc penultimo, SPIRITUS DEI, verbis Pauli, se convertit ad *magno*s, Jer. 5: 5. h. e. divites; ita enim Ipse Jeremias vocem explicat Jer. 5: 27. *ideo magni sunt & discescunt*. conf. Mich. 7: 3. DEI amici, qui divitiis rectè utuntur, vocantur quoque *magno*, quia divitiis affluunt: Abrahamus, Gen. 24: 35. Barfillai, *vir magnus valdè*, 2. Sam. 19: 32. Sunamitis dicitur in Hebr. *femina magna*, 2. Reg. 4: 8. Habemus in textu *mandatum Apostolicum, ad divites hujus mundi*: ubi not.

I. *Quid vitarent.* II. *Quid facerent.* III. *Quid sperarent.* *Vot.* Psal. 25: 4, 5.

Mandatum diximus hic esse: utitur Paulus voce *παραγγέλλειν*, compellat feria cū obtestatione, 2. Theff. 3: 6, 12. 1. Tim. 6: 13, 14. Postquā enim *ἀνάρκετον* commendaverat v. 6, 8. docuit omninò fugiendam esse avaritiam v. 9, 10, 11. ostendit itaq; in textu, quis sit rectus divitiarum usus: Dirigi vult mandatū ad *divites in hoc seculo*, 1. Joh. 3: 17. i. *thenna wærd*; Illis jam præscribit

I. *Vitanda*: Haud pauca sunt, à quibus sibi caveant divites: est quippe multiplex *divitiarum fraus*, Matth. 13: 22. Marc. 4: 19. duo autem præcipuè illis fugienda, ostendit Apostolus: (1.) *Animum elatum*: at the *icelle* *hro* hōgsinte; est quippe superbia divitiarum comes, Psal. 49: 19. alios contemnens, 1. Sam. 25: 10, 11. Luc. 16: 19, 20. Syr. 13: 2, 4, 24. &c. (2.) *Vanam in divitiis confidentiam*: *icelle* *esser* — *rifedomar* / Marc. 10: 24. Psal. 62: 11. est enim species idololatriæ, Job. 31: 24. Ratio dissuasionis: quia *incerte*, innumeris obnoxia sunt casibus, Matth. 6: 19. & sæpè cum iis ipsa amittitur anima, Psal. 49: 13, 18. Luc. 12: 15, 20. thesaurus verò in cælis in æternum permanet, Matth. 6: 20. 1. Pet. 1: 4. Hebr. 10: 34. & 12: 27, 28.

II. *Facienda*: Varia hic præcipit, (1.) *Spem in DEUM*: — *sitt* *hopp* *på* *leswande* *Gudh* / 1. Tim. 4: 10. hæc à vera & salvifica fide nascitur, Rom. 4: 18. & 5: 1, 5. & non subsistit in rebus caducis, 1. Cor. 15: 19. 2. Cor. 4: 18. Ad autem omninò fiat, quia (α) *Est DEUS vivus*: Solus habens immortalitatem, 1. Tim. 6: 16. in Illo itaque unice confidendum, Qui, cum spem nostram firmam reddere voluerit, juravit per *vitam suam*, Ezek. 33: 11. Qui quoque cum maxima sua opera efficit, per hoc, quod sit DEUS vivus, celebratur, Jos. 3: 10. Jer. 10: 10. &c. (β) *Quia omnia nobis abundanter largitur*, *Swilken* — *nyttia*: tam quæ animæ & corpori in hac vita sunt necessaria, Act. 17: 25. quam quæ ad futura vitæ felicitatem faciunt, 1. Tim. 4: 8. 2. Pet. 1: 3, 4. Jac. 1: 17, 18. idque *abundanter*, 2. Cor. 9: 8, 11. *til* *at*

nyttia) είς ἀπόλαυσιν, in *juvunditatem*; ut finus contenti, 1. Tim. 6: 8. & læti, Act. 14: 17. (2.) *Bona opera quævis*: at the gǒda wál; quod bonum & honestum est; de liberalitate postea loquitur: hic autem quævis opera bona commendat, ut Eph. 2: 10. Phil. 4: 8. Col. 1: 10. 1. Tim. 5: 10. tentantur quippè divites multis mundi illecebris, 1. Tim. 6: 9. & quandoque illis illaqueantur, v. 10. (3.) *Incrementum bonorum operum*: rife på goda gjerningar; postquam fide divites facti sunt, Jac. 2: 5. & in DEO, Luc. 12: 21. etiam in operibus bonis ditescerent, 2. Cor. 9: 8. (4.) *Beneficentiam*: gjer-na gisfva) egenis & miseris lubenter subveniendo, Psal. 41: 2, 3, 4. Prov. 3: 27, 28. Syr. 4: 1-6. & 7: 11, 12. & 29: 12, 13. & 35: 11. 1. Joh. 3: 17, 18. sine mora, Deut. 15: 7, 9. sine murmure, 2. Cor. 9: 7. Phil. 2: 14. sine indignatione, Deut. 15: 10. sine exprobratione, Syr. 18: 15, 17, 18. (5.) *Communicandi pravitatem*: äro oföfvertruael) libenter communicantes; conjunguntur hæ virtutes alibi, 2. Cor. 8: 4. Hebr. 13: 16. & ne h. l. pro tautologia habeatur, prius exponi potest de liberali bonorum erogatione in pauperes, qua *transferatur* in illorum usum possessio nostra, Syr. 14: 13, 14. *alterum*, ex consuetudine Ecclesiæ Christianæ, primitus inter Judæos collectæ, Act. 2: 42, 44, 45. hoc vult: quod pro communi & plurium usu, postulante rerum necessitate, nostra bona sint *communicabilia*; ut illa, quasi non pro nostris, habeamus, Rom. 12: 13. 2. Cor. 9: 13. Gal. 6: 6.

III. *Speranda*: Duo hic commemorantur, ut præcepta illa ostendantur necessaria: (1.) *Thesaurizatio fundamenti boni in futurum*. Samman- samka sigh sielfsvom en godh grund framdeles; ἀποθησαυρίζοντες dicuntur, qui thesauros recondunt in usum futurum, Luc. 12: 19. Novit Apostolus vocab. *thesauri* gratum esse divitibus, Matth. 6: 21. idè à thesauris incertis 1. Tim. 6: 17. ad thesauros fundamentales, ipsa quoque voce, illos ducere voluit; quoniam verò de vita futura & æterna mox loquitur, certum est, quod *fundamentum aliud nemo possit ponere; quam quod positum est, quod est JESUS CHRISTUS*, 1. Cor. 3: 11. super hoc lapide angulari Eph. 2: 20. vult illos ædificari, 1. Pet. 2: 4, 5. hoc fundamentum bonum in futurum, thesaurum suum reputent, Psal. 73: 25, 26. Thren. 3: 24. Phil. 3: 7, 8. *sibi ipsis* illum approprient, *fide in Christum*, 1. Pet. 2: 6, 7. per illam enim solum vita æterna nobis datur, Joh. 3: 16. & 6: 40, 47. Quia autem thesaurus *vivus* est, 1. Tim. 6: 17. & *fundamentum vivum*, Matth. 16: 16, 18. 1. Pet. 2: 4. etiam nos, ut *lapides viventes, sacrificia spiritualia* offeremus, 1. Pet. 2: 5. interque illa, beneficentia & communicatio, de quibus noster textus agit, numerantur, Hebr. 13: 17. sic fideles apud *se ipsos* certi sint, quod *opulenter* ipsis subministrabitur introitus in æternum CHRISTI regnum, 2. Pet. 1: 5-11. & in iudicio ultimo, in istud regnum introducendi, prolixum testimonium fidei, per hanc thesaurizationem, ex gratia consequentur, Matth. 25: 34, 35-40. (2.) *Ap-*

prehensio vite aeternae. Ut the måga fatta erwinnerligit liff: sic declarat priora; apprehensio autem illa fit fide, 1. Tim. 6: 12. *certa bonum certamen fidei, apprehende vitam aeternam.* Porrigitur nobis vita aeterna, donum gratuitum in CHRISTO, Rom. 6: 23. sed fide certandum, 2. Tim. 4: 7, 8. fide currendum, 1. Cor. 9: 24, 27. Phil. 3: 9, 12, 14. Ut autem in hac pugna, & in hoc cursu, agiles sint & expediti *divites*, jubentur beneficentiâ & communicatione, egenis bona sua erogare, Matth. 19: 21, 22, 23. Luc. 12: 33. conf. Syr. 29: 14.

Uusus 1. Didascalicus: Quomodo recte utendum sit divitiis, Syr. 13: 30. vix in alio Sacrae Scripturae loco melius docetur; inculcentur quæ jã de *fugientibus & faciendis* dicta sunt, ut obtineamus quæ *speramus*, Ebr. 6: 10 - 12.

Elenchicus. Contra Pontificios, qui hinc meritum operum extruunt, & contra Pietistas, istorum sputum lambentes, qui plus justo necessitatem operum urgent. Ornantur opera misericordiae, in judicio gratiæ Divinæ, nomine *justitiæ*, Psal. 112: 9. verum si eadem in judicio justitiæ spectantur, nullam meriti dignitatem habent, Job. 9: 2, 30, 31. Psal. 143: 2. Esa. 64: 6. Per expositionem, ex Sacra Scriptura jam datam, patet, in opprobrium CHRISTI, opera nostra *fundamentum vite aeternae* dici, Luc. 17: 10. Illi ipsum fundamentum subruunt, Psal. 11: 3. qui, quasi strenui bonorum operum propagatores, de CHRISTI morte & resurrectione agentes, ante omnia & ferè unicè ad placitum Socinianorum docent, quod ad imitationem mortis Ejus, mortificemus veterem hominem, & ad exemplum resurrectionis Ejus, in novitate vitæ resurgamus: Id quidem omninò fiet, Rom. 6: 4. seqq. verum cum isti parum urgeant, quod per mortem JESU reconciliati simus DEO, & per vitam Ejus salvemur, Rom. 5: 10. conf. Esa. 53: 4, 5. Rom. 3: 24, 25. & 4: 25. Eph. 5: 2. Col. 1: 19, 20. & c. pejores sunt illis, quibus CHRISTUS exprobravit, quod unum facientes, alterum, quod magis erat, negligenter, Matth. 23: 23. Opera enim charitatis, quoad bona spiritualia & coelestia, à CHRISTO Solo nobis promerita, Joh. 1: 16. Act. 4: 12. Eph. 1: 3. plus efficere nequeunt, quam quod DEUS pius egenorum preces pro liberalibus ex gratia respiciat, Job. 29: 12, 13. & 31: 19, 20. Matth. 10: 42. 2. Tim. 1: 16 - 18. illorumque testimonia, de beneficorum fide, benignè recipiat, Deut. 24: 13. Gal. 4: 14, 15. Phil. 4: 18, 19. ac in fide divites, Jac. 2: 5. inque Domino morientes, beatis associet, Luc. 16: 9. Apoc. 14: 13. & larga illis tunc erit fructuum fidei messis, Luc. 14: 14. Gal. 6: 6, 8. Dan. 4: 24 ita intelligendum: *abrumpe peccata tua per justitiam* (fidei, Esa. 45: 24.) & *iniquitates tuas in miseratione afflictorum*: clementer regnando, Prov. 20: 28.

Epanorthotic. Contra avaros, iniquos, pauperum oppressores, immites, duros, &c. servi DEI semper vocem suam extollant, Esa. 58: 1, 4, 6, 7. Jac. 2: 13 - 17. &c. sed maximè die hoc poenitentiali: divites

eminentiores, & qui nulla re destituuntur, neglectæ poenitentia arguantur; hi enim plerumque securi sunt, & parum moventur comminationibus vel castigationibus, Amos. 6: 3-6. contra hos conciones Prophetarum, maximam partem, directæ sunt, Esa. 1: 23. & 3: 5. & 10: 1, 2. Jer. 1: 18. Mich. 3: 1. &c. NB. Amos. 4: 1. *Vacca Bascanus* accusantur, quod post tot plagas ad DEUM non sint reversi, v. 6, 8, 9, 10, 11. de superbis & ditioribus nostri temporis idem dicendum; *Lamos aurâ*; v. 7-9. non uno tempore, nec paucis in locis, sed per omnes terras sæpè fuit nobis gravissima: tunc vilioris sortis homines, vel fame pressos vel enectos, ad DEUM poenitenter clamasse credimus, 1. Reg. 8: 35, 36. sed ditiores ad DEUM reversi non sunt, Psal. 49: 7. Luc. 12: 19. *Funesta erat pestis* à DEO immissa; tot hominum millia per totum regnum prosternens; cogitandum, quod DEUS multis illorum conversionis gratiam concesserit, ac illos consolatus sit, ut Hiskiam moribundum, Esa. 38: 17. quodque superstites haud pauci isto malo humiliati sint, 2. Chron. 7: 13, 14. Verum quot sunt, qui in securitate sua foedus cum morte iniverunt, Esa. 28: 15. & ad DEUM non sunt reversi? Jam per tot annos *bellorum malis* castigati sumus; in prælio uno peditum copia gladio absumta, equitatus in captivitatem abductus: sic Amos. 4: 10. nostrum infortunium describitur; dicitur tamen de nobis v. eodem: *ad DEUM non sunt reversi?* Tam repente tot urbes cum integris provinciis, Livonia & Esthonia, (ut de aliis amissis nunc nihil dicamus,) ab hoste occupatae, ac repentina fuit everfio Sodomæ ac Gomoræ, Amos. 4: 11. iteranda tamen Prophetæ querela ibidem prolata: *non reversi estis ad Me dictum JEHOVÆ*; itaque, in Nomine JESU! sequamur consilium Divinum, ibid. v. 12. datum, & prolixius præscriptum. Joël. 1: 12, 13. &c.

Pædent. Ad virtutes singulas in faciendis jam monstratas: *ad fiduciam in DEUM ponendam, ad quævis opera, DEO grata, &c. Liberalitatem* verò peculiariter Apostolus à divitibus exigit. Existimant ditiores, se huic præcepto fecisse satis, si mendico nummulum vel frustulum panis dederint: verum sordida est liberalitas, tot efflagitationibus provocata; SPIRITUS DEI, Qui & Spiritus *liberalis* vocatur, Psal. 51: 14. jubet h. l. nos esse *εὐμετὰδοῦντες*, libenter dantes, Deut. 15: 8. Psal. 37: 26. & 112: 5. Tob. 4: 7, 8, 9. Syr. 14: 16. &c. In hoc patriæ statu etiam *νοναυκτες* nos esse oportet: in publicos usus bona nostra lubenter conferentes; Quemadmodum in summo periculo vitæ, ut illam servemus, bona alia parvi facimus, Act. 27: 18. ita, irruentibus hostibus, pro vita nostra & nostrorum, pro religione & libertate, Nehem. 4: 14. possessiones nostras, haud inviti, impendamus in justæ defensionis media: idque sine murmure. Queruli, qui semper murmurant annumerantur impiis condemn-

demnandis, Judæ. v. 15, 16. hocce Israëlitarum peccatum commemorat Apostolus, *αργὸς καὶ θεοσεβῶν ἡμῶν*, 1. Cor. 10: 10, 11. quando verò, vel onerum gravitas, vel exactiois modus, querelas excitant, mox cogitemus peccata nostra, quibus ista & majora mala præmeriti sumus, Thren. 3: 39-42. merito proferamus verba confessionis, Job. 33: 27. sed simul & illa orationis Psal. 79: 8, 9. & patientiæ Mich. 7: 9.

Consolator. Pro *pauperibus*: quorum curam DEUS semper gerens, Psal. 10: 14, 17, 18. etiam hic divites in illorum subsidium excitat, ut sæpe alibi, Prov. 19: 17. & 28: 27, &c. Pro *divitibus*: denunciatur quidem SALVATOR *ſæ* divitibus, verum illis, qui divitias vel injuſtè corradunt, Mich. 2: 2. vel iisdem confidunt, Marc. 10: 14. vel illis abutuntur, Jac. 5: 1-5. & nemini opitulatur, Luc. 16: 20, 21. DEUS autem, Qui neminem perire vult, 2. Pet. 3: 9. illorum miſertus, hic docet, quid ab illis, quorum ingressus in regnum cœlorum difficilis, Matth. 19: 23. requiritur, ne illo excludatur, Luc. 13: 28. *Omnibus autem noſtrum* ſolatio eſt 2. Cor. 8: 9. *Concluſio* ex Eph. 1: 17, 18, 19.

Concio III.

PARASC. Psal. 36: 11. Poſt hominis impii deſcriptionem, v. 2-5. DEUM Pfaltes celebrat v. 6-10. denique *extendi* orat, *Ejus* (α) *Miſericordiam*; eſt illa in ſe immenſa, v. 6. Psal. 57: 11. Syr. 2: 21. ſed loquitur h. l. de beneficiorum copia, *Extendi* eam, ad *DEUM* *cognoſcentes* rogat, Psal. 9: 11. & 91: 14. Joh. 17: 3. (β) *Juſtitiã*; hac appellatione ſæpe DEI bonitas celebratur, Psal. 143: 11. ac non rarò conjunguntur, Psal. 145: 7. &c. illam *extendi* cupit *ſwæ the ſroma*. Vocantur *recti corde*, qui DEUM ſine hypocrifi colunt, & ſincerè cum aliis vivunt, Psal. 7: 11. & 125: 4. Prov. 20: 7. Quod piis hic David optat, in *textu* illis promittit; ad quem eodem voto nos paramus.

TEXTUS Psal. 103: v. 17, 18.

FXORD. Prov. 14: 26. Quemadmodum per integrum proverbiorum librum *timoris Divini* præſtantiam oſtendit Salomoh: ita hic docet: I. *Quid piis ipſis præſtat*. — ett trygggt fåſte: Hebr. *in timore JEHOVÆ eſt fiducia roboris*: Audivimus Pauli monitum 1. Tim. 6: 17. *non eſſe ponendam ſpem in divitiis incertis*; hic itaque *fiducia roboris* per DEI timorem in Ipſo DEO monſtratur. Eſt enim *turris roboris*, Psal. 61: 4. Prov. 18: 10. *refugium roboris*, Psal. 71: 7. conf. Psal. 18: 3. & 40: 5. & 65: 6. Jer. 17: 7. II. *Quid præſtat poſteris*: — warda oel ſå beſtårmat. *Etiãque liberis ejus erit refugium*, Psal. 91: 1, 2, 9. tam larga eſt DEI bonitas, tam grati Ipſi ſunt in integritate ambulantes, Prov. 20: 7. conf. Psal. 25: 13. & 112: 1, 2. &c. vid. Fascic. p. 541.

In *textu* promittitur *DEUM* *timentibus*, eorumque *poſteris*, *bonum* *perpe-*

perpetuum, imò *eternum*; Ubi observ. I. *Quomodo illud appellatur*. II. *Quibus datur*. Not. Psal. 85: 8.

Fragilitati hominis, Psal. 103: 14, 15, 16. opponit David DEI Majestatem, v. 17-22. similis oppositio Psal. 102: 12, 13. Videamus itaque *bonum promissum*:

I. *Quomodo appellatur*: (*α*) *Misericordia JEHOVÆ aeterna*: Celebratur magnitudo misericordiae Divinae v. 8, II. 2.Sam. 24: 14. Psal. 145: 8, 9. maxime verò Ejus aeternitas, Psal. 25: 6. & 106: 1. & 107: 1. & 118: 1-4. & per totum Psal. 136. Ex collatione Psal. 103: 3, 4, 10. patet, quod hic imprimis sermo sit de aeterna DEI gratia, per quam DEO reconciliati sumus, in CHRISTO JESU, Psal. 89: 2, 3. Hoseæ. 2: 19. Luc. 1: 50. Eph. 1: 4, 6. & 2: 4, 7. 2. Tim. 1: 9. ex *Quo* omne bonum fluit, Rom. 8: 32. (*β*) *Justitia JEHOVÆ*: Non hic intelligitur justitia, de qua Psal. 145: 17. &c. sed tum illa, qua benigne & *justè* implet promissiones Suas, Hebr. 6: 10. &c. tum qua nos justificat in CHRISTO: hæc vocatur *justitia DEI*, Rom. 1: 17. & 3: 22. *justitiã aeterna*, Dan. 9: 24. *justitia fidei*, Rom. 4: 13. datur à DEO *salutis*, Psal. 24: 5. per illam *exaudiuntur* pii, Psal. 143: 1. & *liberantur*, Psal. 31: 2. de qua Esa. 45: 24. Jer. 23: 6. &c.

II. *Quibus datur*: *Timentibus JEHOVAM*: qui per fidem DEI filii reputantur, Joh. 1: 12. hinc simul vocantur *confidentes in DEUM*, Psal. 31: 20. & 33: 18. & timore filiali DEUM reverentur, Prov. 3: 7. Tob. 4: 6. Non ipsis modo, sed & *filii filiorum* hocce bonum promittitur, Exod. 20: 6. Jer. 31: 34. Unde autem vera fides ac sincerus DEI timor dignoscitur? In illis qui (*α*) *custodiunt fœdus DEI*: in Veteri Testamento per circumcisionem initum, Gen. 17: 7. in Novo Testamento per baptismum, 1.Pet. 3: 21. *vid. de hoc prolixè Fascicul. Homilet. pag. 504. seqq.* (*β*) *memores sunt mandatorum Ejus*, Deut 6: 6-9. Psal. 119: 55, 56. Prov. 3: 6. *vid. Fascic. pag. 308. seqq.* verum non notitia nude speculativa, sed (*γ*) *ad faciendam ea*, Deut. 5: 1. & 6: 1, 2. quanquam id secundum rigorem legis à nobis fieri nequit, erit tamen in nobis serius ea faciendi conatus, & studium perpetuum, 1. Chron. 28: (29:) 9. Joh. 15: 5, 16. Rom. 8: 14, 15. Tit. 2: 11-14. &c. ac, cum fœdus nostrum cogitamus, NB. Hebr. 10: 22. seqq.

Usus. Dirigatur epanorthosis contra fœderis & preceptorum Divinorum contemptores: & servia fiat admonitio ad constantem in DEUM fiduciam, timoremque illi gratum, Actor. 10: 35.

Consolationi verò nostræ inservit maxime aeterna DEI misericordia, quod, postquam nos castigaverit, si modo in timore filiali ad Illum redierimus, paterna Ejus gratia iterum nos eriget, ac servabit, Psal. 103: 13. Esa. 54: 7, 8. Thren 3: 22. seqq. Syr. 18: 12, 13. Conclusio, 1.Pet. 5: 10, 11.

Script. Beatebergæ, die 17. Aprilis. 1711.